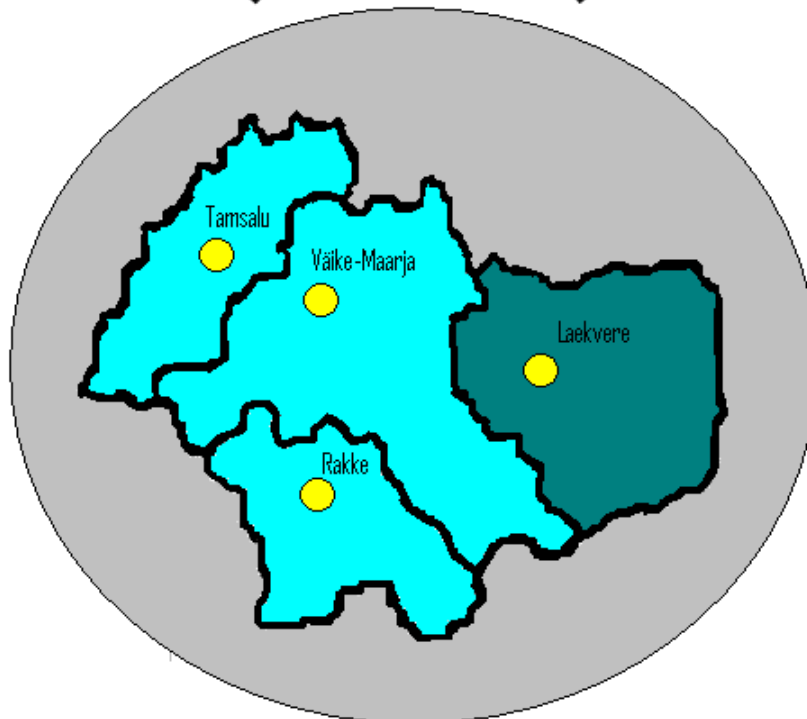

Pandivere koostööpiirkond

TAMSALU, VÄIKE-MAARJA, RAKKE JA LAEKVERE VALDADE JÄÄTMEKAVA

2015-2020

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1. JÄÄTMEKAVA EESMÄRGID	4
2. JÄÄTMEHOOLDUSE ARENGUSUUNAD RIIKLIKUL TASANDIL	5
2.1 Eesti keskkonnastrateegia ja keskkonnategevuskava	5
2.2 Riigi jäätmekava	5
3. JÄÄTMEKÄITLUST REGULEERIVAD ÕIGUSAKTID	7
3.1 Jäätmeseadusega sätestatud kohaliku omavalitsuse ülesanded	8
3.2 Keskkonnajärelevalve seadusega sätestatud kohaliku omavalitsuse ülesanded	8
3.3 Pakendiseadusega sätestatud kohaliku omavalitsuse ülesanded	9
3.4 Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere valdade õigusaktid	9
3.5 Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere valdade jäätmekava seos riigi jäätmekavaga	10
4. TAMSALU VALLA ÜLDISELOOMUSTUS	11
4.1 Asukoht ja rahvastik	11
4.2 Elamumajandus	11
4.3 Infrastruktuur	13
4.4 Sotsiaalsfäär, tervishoid, haridus, kultuur	14
4.5 Ettevõtlus	14
4.6 Looduskeskkond	15
5. VÄIKE-MAARJA VALLA ÜLDISELOOMUSTUS	15
5.1 Asukoht ja rahvastik	15
5.2 Elamumajandus	16
5.3 Infrastruktuur	19
5.4 Sotsiaalsfäär, tervishoid, haridus, kultuur	19
5.5 Tööstus ja ettevõtlus	20
5.6 Looduskeskkond	21
6. RAKKE VALLA ÜLDISELOOMUSTUS	21
6.1 Asukoht ja rahvastik	21
6.2 Elamumajandus	22
6.3 Infrastruktuur	24
6.4 Sotsiaalsfäär, tervishoid, haridus, kultuur	24
6.5 Ettevõtlus	24
6.6 Looduskeskkond	24
7. LAEKVERE VALLA ÜLDISELOOMUSTUS	25
7.1 Asukoht ja rahvastik	25
7.2 Elamumajandus	26
7.3 Infrastruktuur	27
7.4 Sotsiaalsfäär, tervishoid, haridus ja kultuur	27
7.5 Ettevõtlus	27
7.6 Looduskeskkond	28
8. TAMSALU, VÄIKE-MAARJA, RAKKE JA LAEKVERE VALDADE JÄÄTMEHOOLDUSE ISELOOMUSTUS	28
8.1 Korraldatud olmejäätmete vedu	28
8.2 Jäätmete kogused	28

8.3 Segaolmejäätmed	30
8.4 Pakendijäätmed	31
8.5 Biolagunevad jäätmed.....	33
8.6 Ehitus- ja lammutusjäätmed.....	36
8.7 Transpordijäätmed	37
8.8 Ohtlikud jäätmed.....	38
9. TAMSALU, VÄIKE-MAARJA, RAKKE ja LAEKVERE VALDADE JÄÄTMEKÄITLUSE KAVANDAMINE JA EESMÄRGID	40
9.1 Jäätmehoolduse korraldamise pikaajaline planeerimine ja koostöö teiste organisatsioonidega.....	41
9.2 Korraldatud jäätmeveo koordineerimine	41
9.3 Jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine	41
9.4 Jäätmehoolduse infrastruktuuri arendamine	42
9.5 Elanike keskkonnateadlikkuse tõstmine ja järelevalve tõhustamine	43
10. JÄÄTMEKAVA RAKENDAMISEGA KAASNEV KESKONNAMÕJU	44
10.1 Jäätmekäitluses vajamineva loodusvara mahu hinnang.....	44
11. TAMSALU, VÄIKE-MAARJA, RAKKE ja LAEKVERE VALDADE ÜHISE JÄÄTMEKAVA 2015-2020 TEGEVUSKAVA.....	45
11.1 Tegevuskava ja rahastamine	45
KOKKUVÕTE	48

SISSEJUHATUS

Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere vallad on omavahel tihedalt seotud nii hetkel toimiva jäätmehoolduse kui ka teiste eluvaldkondade osas. Ühistegevuse aktiveerimiseks loodi 2003. aasta oktoobris Pandivere koostööpiirkonna ümarlaud ning alustati Pandivere koostööpiirkonna arengustrateegia koostamisega aastateks 2005 kuni 2010. 27. juunil 2005. a kirjutati alla koostööleping 6 omavalitsusüksuse poolt ning 6. juunil 2006. a asutati MTÜ Pandivere Arendus- ja Inkubatsiooni Keskus (PAIK). Tänu loodud ühisorganisatsioonile on võimalik 4 Pandivere koostööpiirkonda kuuluva omavalitsusüksuse ühine tegutsemine mitmetes erinevates eluvaldkondades (näiteks keskkonnakaitse, haridus, kultuur ja sport, ettevõtlus, turism, kommunaalmajandus jne).

2007 a. loodi PAIK-i juurde ainult omavalitsusüksusi ühendav MTÜ Roheline PAIK, kes täidab korraldatud jäätmeveo konkursiga seonduvaid haldusülesandeid.

Jäätmekäitlussüsteemi korraldamisel ja kavandamisel (sh jäätmekäitluslahenduste valikul) on väga tähtis, et kohalik omavalitsus omab ülevaadet jäätmete tekkekogusest ja koostisest ning jäätmekäitlustehnoloogiate arengutest nii regionaalsel kui ka riiklikul tasandil.

Õigusaktidest tulenevate nõuete tõttu on olmejäätmete käitlemine suunatud aga üha enam taaskasutamise suunas. Jäätmekava koostamise käigus on konsulteeritud jäätmekäitlust korraldavate ametkondadega ja jäätmekäitlusettevõtetega.

Jäätmekava koostamises osalesid Tamsalu valla keskkonnaspetsialist Lembit Saart, TÜ Keskkonnakorralduse ja planeerimise eriala tudeng Keidi Tamm, Rakke valla maanõunik Piret Lükk, Laekvere valla maakorraldaja Irina Kuhlbach, Laekvere valla majandusosakonna juhataja Andrus Läll ning Väike- Maarja valla keskkonna- ja heakorraspetsialist Kalev Nõmmiste.

1. JÄÄTMEKAVA EESMÄRGID

Jäätmekava eesmärgiks on Tamsalu, Väike-Maarja, Laekvere ja Rakke valdade jäätmehoolduse arengusuundade määratlemine. Jäätmekava on koostatud juhindudes Vabariigi Valitsuse 13. juuni 2014. a korraldusega nr 256 heaks kiidetud „Riigi jäätmekava 2014-2020“ ja selle rakendusplaani aastateks 2014- 2017. Jäätmekava on Tamsalu, Väike-Maarja, Laekvere ja Rakke valdade arengukava osa.

Jäätmekavas antakse ülevaade valdade jäätmemajandusest, analüüsitakse jäätmehoolduse olukorda, püstitatakse jäätmehoolduse eesmärgid ja koostatakse tegevuskava aastateks 2015-2020.

2. JÄÄTMEHOOLDUSE ARENGUSUUNAD RIIKLIKUL TASANDIL

2.1 Eesti keskkonnastrateegia ja keskkonnategevuskava

Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030 on riigi keskkonnavalase tegevuse kavandamise ja rahvusvahelise koostöö arendamise aluseks. Selle strateegia eesmärgiks on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele.

Jäätmete osas on Eestil järgmised suundumused:

- Üha enam kasutada keskkonnasõbralikke ning lihtsalt taaskasutatavaid materjale.
- Efektivsemate põlevkivi põletustehnoloogiate ja alternatiivsete energiatootmise viiside rakendamine toob kaasa põlevkivijäätmete tekke vähenemise;
- Inimeste keskkonnateadlikkuse suurenemine aitab kaasa jäätmete sorteerimise tõhusamale rakendamisele, mis vähendab ka jäätmete ohtlikkust;
- Väheneb ehitus- ja lammutusjäätmete ladestamine prügilasse, kuna majanduslikku kokkuhoidu silmas pidades on püsijäätmetele leitud muid rakendusi;
- Toodetes kasutatakse üha enam keskkonnasõbralikke ning lihtsasti taaskasutatavaid materjale;
- Põhimõtteid „tootja vastutab“ ning „saastaja maksab“ rakendatakse üha laiemalt;
- Prügilate keskkonnamõju väheneb, kuna vanad prügilad, mis ei vasta keskkonnakaitse nõuetele, suletakse ning uute ehitamisel kasutatakse keskkonnahoidlikke tehnoloogiaid.

Jäätmete osas on strateegias püstitatud järgmine eesmärk: aastal 2030 on tekkivate jäätmete ladestamine vähenenud 30% ning oluliselt on vähendatud tekkivate jäätmete ohtlikkust.

"Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030" eesmärgiks on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele.

Keskkonnastrateegia põhimõtted: säästev areng, keskkonnakahjustuste ennetamine ja vältimine, jäätmehoolduse integreerimine teiste eluvaldkondade ja loodusvarade kasutamisega.

Keskkonnastrateegias püstitatud eesmärkide rakendatavad meetmed ja tegevuste prioriteetidid on toodud Eesti Keskkonnategevuskavas.

2.2 Riigi jäätmekava

Riigi jäätmekava on Eesti riiklikku jäätmekäitlust korraldav ja suunav strateegiline dokument. Jäätmekava on üks osa Eesti keskkonnapoliitikast ja see haakub otseselt Eesti keskkonnastrateegia alusel koostatud keskkonnategevuskavaga, samuti teiste riiklike

strateegiliste dokumentidega. Üleriigiline jäätmekava on alus kohalike omavalitsuste jäätmekavade koostamiseks.

Riigi jäätmekava 2014–2020 on Eesti riikliku jäätmekäitlust korraldav ja suunav strateegiline dokument. Riikliku jäätmekava ajakohastamine toimub jäätmeseaduse kohaselt iga viie aasta järel. Hõlmates kogu riigi territooriumi käsitleb riigi jäätmekava jäätmevoogude ja jäätmete kogumissüsteemide ülevaadet, hinnangut selle arengule, täiendavate jäätmerajatiste taristu ja sellega seotud investeeringute vajadusele, üldise jäätmekäitluspoliitika kirjeldust, jäätmekäitluse riikidevahelist optimeerimist ja jäätmealast koostööd. Riikliku jäätmekava strateegiline eesmärk on jäätmehierarhia põhimõtte rakendamine järgmises prioriteetsuse järjekorras:

- 1) jäätmete tekke vältimine;
- 2) jäätmete korduskasutuseks ettevalmistamine;
- 3) jäätmete ringlusesse võtmine;
- 4) jäätmete muu taaskasutamine;
- 5) jäätmete kõrvaldamine.

Hierarhia kohaselt tuleb esmajärjekorras jäätmeteket vältida ja kui see osutub võimatuks, tuleb jäätmeid nii palju kui võimalik ette valmistada korduskasutuseks, siis ringlusse võtta ja muul viisil taaskasutada, et ladestada prügilasse võimalikult vähe jäätmeid.

Jäätmehierarhia põhimõtte rakendamisel kehtestatavad meetmed peaksid olema suunatud majanduskasvu ja jäätmetekke vahelise otsese seose ning sellega kaasneva keskkonnamõju kõrvaldamisele. Jäätmehierarhia kohaldamisel tuleb rakendada meetmeid, mis keskkonna seisukohast omavad parimat tulemust. Keskkonnamõju seisukohalt on seega kõige optimaalsem jäätmekäitlusstsenarium, kus võimalikult suur kogus olmejäätmeid (nt vanapaber, metallid, pakendijäätmed, biojäätmed) suunatakse taaskasutusse ringlussevõtuna ning ülejäänud olmejäätmed suunatakse energiaefektiivsesse masspõletusse ja jäätmekütusena tsemenditööstusesse.

Tulenevalt 2020. aastaks püstitatud olmejäätmete ringlussevõtu eesmärkidest, tuleb edaspidi oluliselt suuremas mahus liigiti koguda ja bioloogilise ringlussevõtuna taaskasutada biojäätmeid (nii köögi- ja sööklajajäätmeid kui ka aia- ja haljastusjäätmeid). Köögi- ja sööklajajäätmete puhul (sh kaubanduses ja ettevõtetes tekkivad biojäätmed) tuleks kompostimisele võimalusel eelistada nende jäätmete suunamist anaeroobse kääritamise protsessi. Samas tuleb arvestada, et nii anaeroobse kääritamise kui eriti kompostimise puhul sõltub nende käitlusmooduste keskkonnamõju suuresti sellest, kui suures koguses on võimalik kasulikult kasutada (eelistatult põllumajanduses väetise asendajana) nende protsesside väljundit – komposti/digestaati.

3. JÄÄTMEKÄITLUST REGULEERIVAD ÕIGUSAKTID

Eesti Vabariik rakendab jäätmemajanduse planeerimisel ja korraldamisel säästva arengu põhimõtteid ning arvestab keskkonna-alases seadusloomes Euroopa Liidu direktiivide soovitustega. Jäätmemajandust Eestis reguleerib peamiselt Riigikogus 28.01.2004 vastu võetud jäätmeseadus.

Jäätmeseadus seletab lahti mõisted jäätmete valdkonnas, sätestab üldnõuded jäätmetekke ning nende edaspidise käitluse kohta. Lisaks sätestab see eri liiki jäätmete käitlusnõuded ning järelevalve ja vastutuse piirid. Jäätmeseadusega määratud eesmärkide saavutamiseks ja jäätmemajanduse planeerimiseks koostatakse riigi ning kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava. Antud seadusega on sätestatud ka kohaliku omavalitsuse õigused ja kohustused jäätmehooldusega seonduvas.

Lisaks jäätmeseadusele reguleerivad jäätmehooldust Eesti Vabariigis:

Säästva arengu seadus, mis sätestab looduskeskkonna ja loodusvarade säästliku kasutamise rahvusliku strateegia alused ja tugineb ÜRO Keskkonna- ja Arengukonverentsi otsuselele.

Planeerimisseadus, mis reguleerib riigi, kohalike omavalitsuste ja teiste isikute vahelisi suhteid planeeringute koostamisel (s.h jäätmekäitluskohtade kavandamine, jm), ehituslikul projekteerimisel, ehitamisel ja ehitiste kasutamisel lähtuvalt loodus- ja tehiskeskkonna säilitamise ja selle kvaliteedi parandamise eesmärgist.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus kehtestab eeldatava keskkonnamõjude hindamise õiguslikud alused ja korra, keskkonnajuhtimis- ja keskkonnanõudeerimissüsteemi korralduse ning ökomärgise andmise õiguslikud alused eesmärgiga vältida keskkonna kahjustamist ning kehtestab vastutuse seaduse nõuete rikkumise korral.

Keskkonnatasude seadus, mis sätestab loodusvara kasutusõiguse tasu määramise alused, saastetasumäärad, nende arvutamise ja tasumise korra ning keskkonnakasutusest riigieelarvesse laekuva raha kasutamise alused ja sihtotstarbe. Seaduse ülesandeks on majanduslike abinõudega piirata saasteainete ja jäätmete sattumist looduskeskkonda ning saada täiendavaid vahendeid saastekahjustuste kompenseerimiseks ja keskkonnakaitse finantseerimiseks.

Pakendiseadus, mis kehtestab pakendile ja pakendi kasutamisele esitatavad üldnõuded, pakendi ja pakendist tekkivate jäätmete vältimise ja vähendamise meetmed, pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteemi korralduse ning vastutuse kehtestatud nõuete täitmata jätmise eest.

Veeseaduse ülesanne on sise- ja piiriveekogude ning põhjavee puhtuse ja veekogudes ökoloogilise tasakaalu tagamine. Seadus kehtestab nõuded jäätmete uputamiseks ja heitmiseks veekogusse ning paigutamiseks vette, s.h kaadamiseks, tuhastamiseks.

Välisõhu kaitse seaduse põhieesmärk on välisõhu kvaliteedi säilitamine piirkondades, kus see on hea, ja välisõhu kvaliteedi parandamine piirkondades, kus see ei vasta seaduses sätestatud nõuetele. Seadus kehtestab nõuded jäätmete põletamisel. Jäätmete põletamiseks peab paikse saasteallika valdaja taotlema erisaasteloa.

Loomatauditõrje seadus sätestab loomatuditõrje meetmed ja reguleerib nende rakendamist, samuti loomataudist põhjustatud kahjude hüvitamist. Seadus annab aluse loomsete jäätmete liigitamiseks, käitlemise veterinaarnõueteks ning loomsete jäätmete käitlejate tunnustamiseks.

Keskkonnajärelevalve seadus määratleb keskkonnajärelevalve olemuse ja kehtestab keskkonnajärelevalvet teostavate, samuti keskkonnajärelevalvele allutatud isikute ning asutuste õigused ja kohustused ning järelevalvetoimingute korra.

3.1 Jäätmeseadusega sätestatud kohaliku omavalitsuse ülesanded

Jäätmehoolduse arendamist oma haldusterritooriumil korraldavad omavalitsusorganid. Kohaliku omavalitsuse üksus korraldab oma haldusterritooriumil jäätmehoolduse arendamist, olmejäätmete kogumist ja vedu s.h jäätmete sortimist ja liigiti kogumist. Korraldatud jäätmevedu võib hõlmata ka muid jäätmeid, kui seda tingib avalik huvi.

3.2 Keskkonnajärelevalve seadusega sätestatud kohaliku omavalitsuse ülesanded

Keskkonnajärelevalve on keskkonnaseisundit mõjutava või mõjutada võiva isiku või asutuse tegevuse seaduslikkuse kontrollimine, sealhulgas saasteainete, jäätmete, energia või organismide keskkonda viimise seaduslikkuse kontrollimine ning ebaseadusliku tegevuse peatamine või lõpetamine. Keskkonnajärelevalvet teostavad Keskkonnainspeksioon, Maaamet ja kohalik omavalitsus.

Kohaliku omavalitsusüksuse volikogu kehtestatud keskkonnakaitse- ja -kasutuslaste otsuste järgimist kontrollivad volikogu poolt selleks volitatud isikud või asutused, või kui neid ei ole määratud, siis vallavalitsus.

Kohalik omavalitsusüksus:

- 1) rakendab seaduses sätestatud abinõusid ebaseadusliku tegevuse tõkestamiseks ja kohustuslike keskkonnakaitseabinõude elluviimiseks;
- 2) teavitab Keskkonnainspeksiooni keskkonda kahjustavast või ohustavast õigusvastasest tegevusest või loodusressursi kasutamisega seotud õiguspärasest tegevusest, kui selline tegevus seab ohtu inimeste elu, tervise või vara, ning Maa-ametit maakasutuse, maakorralduse ja maa-arvestuse nõuete rikkumise juhtumitest.

Kui kohaliku omavalitsusüksuse volikogu ei ole otsustanud teisiti, toimub keskkonnajärelevalve samaselt riigiasutuse korraldatava järelevalvega ning järelevalve teostajal on oma haldusterritooriumil võrdsed õigused riigi keskkonnajärelevalve asutuse ja keskkonnainspektoriga.

3.3 Pakendiseadusega sätestatud kohaliku omavalitsuse ülesanded

Kohaliku omavalitsuse üksus määrab kindlaks oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete kogumisviisid ning sätestab need jäätmehoolduseeskirjas.

Lisaks seadustele reguleerivad kohalike omavalitsuste jäätmehooldust ka mitmesugused määrused. Jäätmeseadusest tulenevaid määruseid on kehtestatud nii Vabariigi Valitsuse kui ka Keskkonnaministri poolt.

3.4 Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere valdade õigusaktid

Kohaliku omavalitsuse erinevate õigusaktidega täpsustatakse jäätmekäitluse korraldamise erinevaid aspekte.

- **Väike-Maarja valla**_haldusterritooriumil reguleerivad jäätmehooldust Väike-Maarja Vallavolikogu määrused:
 - 25. novembri 2010.a määrus nr 28 "Väike-Maarja jäätmehoolduseeskiri";
 - 25. novembri 2010.a määrus nr 29 "Väike-Maarja valla korraldatud olmejäätmeveo piirkonna, jäätmeveoga hõlmatud jäätmeliigi, vedamise sageduse ja aja ning jäätmeveo teenustasu suuruse määramise korra kehtestamine";
 - 29. augusti 2007.a määrus nr 14 "Väike-Maarja valla jäätmevaldajate register";
 - 28. veebruari 2013. a määrus nr 2 „Väike-Maarja heakorraeeskiri”.
- **Tamsalu valla**_haldusterritooriumil reguleerivad jäätmehooldust Tamsalu Vallavolikogu määrused:
 - 17. novembri 2010 määrus nr 17 „Tamsalu valla jäätmehoolduseeskiri”;
 - 17. novembri 2010. a määrus nr 18 „Tamsalu valla korraldatud olmejäätmeveo piirkonna, jäätmeveoga hõlmatud jäätmeliigi, vedamise sageduse ja -aja, teenustasu piirmäära ning jäätmeveo teenustasu suuruse määramise korra kehtestamine” ;
 - 22. augusti 2007. a määrus nr 17 „Tamsalu valla jäätmevaldajate registri asutamine ja jäätmevaldajate registri pidamise põhimääruse kinnitamine”
 - 20. märtsi 2013 määrus nr 7 „Tamsalu valla heakorraeeskiri”.
- **Rakke valla** haldusterritooriumil reguleerivad jäätmehooldust Rakke Vallavolikogu määrused:
 - 25. novembri 2010.a määrus nr 10 „Rakke valla jäätmehoolduseeskiri” ;
 - 25. novembri 2010.a määrus nr 11 „Rakke valla korraldatud olmejäätmeveo piirkonna, jäätmeveoga hõlmatud jäätmeliigi, vedamise sageduse ja -aja, teenustasu piirmäära ning jäätmeveo teenustasu suuruse määramise korra kehtestamine ” ;
 - 27 septembri 2007. a määrus nr 20 „ Rakke valla jäätmevaldajate registri asutamine ja registri pidamise põhimääruse kinnitamine” ;
 - 12. aprilli 2013 määrus nr 4 „ Rakke valla heakorraeeskiri”.

- **Laekvere valla** haldusterritooriumil reguleerivad jäätmehooldust Laekvere Vallavolikogu määrused:
 - 01. detsembri 2010 määrus nr 17 „Laekvere valla jäätmehoolduseeskiri”;
 - 01. detsembri 2010 määrus nr 18 „Laekvere valla korraldatud olmejäätmeveo piirkonna, jäätmeveoga hõlmatud jäätmeliigi, vedamise sageduse ja -aja, teenustasu piirmäära ning jäätmeveo teenustasu suuruse määramise korra kehtestamine ”;
 - 01. märtsi 2005.a määrus nr 47 ”Laekvere valla jäätmevaldajate registri pidamise põhimäärus“
 - 26. veebruari 2013. a määrus nr 57 „Laekvere valla heakorraeeskiri”.

3.5 Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere valdade jäätmekava seos riigi jäätmekavaga

Riigi jäätmekava 2014–2020 peaesmärk on jäätmehoolduse kestva arengu tagamine vastavalt jäätmepoliitikas seatud sihtidele. Koostatava jäätmekava strateegiline eesmärk on jäätmehierarhia põhimõtte rakendamine.

Jäätmeteket tuleks vähendada ja vältida, ja kui see osutub võimatuks, tuleb jäätmeid nii palju kui võimalik taaskasutada, s.h korduskasutada, ringlusse võtta ning viia prügilasse minimaalsel hulgal. Jäätmekava haarab need jäätmeliigid, mis on jäätmeseaduse reguleerimisalas, seega nii ohtlikud jäätmed kui ka tavajäätmed (s.h püsijäätmed).

Jäätmekava ei hõlma jäätmeid, mis ei kuulu jäätmeseaduse § 1 lõike 2 kohaselt jäätmeseaduse reguleerimisalasse:

- välisõhku heidetavad saasteained ja heited;
- reovesi ja koos reoveega käitlemisele kuuluvad või keskkonda heidetavad jäätmed, välja arvatud reovee käitlemise tulemusel tekkivad jäätmed;
- radioaktiivsed jäätmed;
- lõhkematerjalijääkidest koosnevad ja lõhkematerjale sisaldavad jäätmed;
- loomsete jäätmete ja kõrvalsaaduste, sealhulgas loomakorjuste käitlemine;
- mullaviljakuse parandamiseks või mujal põllumajanduses taaskasutatud sõnnik ning muud mullaviljakuse suurendamiseks taaskasutatud põllu- või metsamajanduses tekkivad loodusomased biolagunevad tavajäätmed;
- maavarade uuringute, kaevandamise, töötlemise ja ladestamise tulemusena tekkivad jäätmed ning karjääride tootmisjäägid;
- ehitise püstitamisel tekkinud kaevis, kui selles sisalduvad saasteained ei ületa õigusaktidega kehtestatud piirkontsentratsioone.

4. TAMSALU VALLA ÜLDISELOOMUSTUS

4.1 Asukoht ja rahvastik

Tamsalu vald paikneb Lääne-Viru maakonna edelaosas. Vald on kirde-edela suunaliselt pikliku rombi kujuline: pikkus põhjast lõunasse on ca 15 km ja idast läände ca 37 km. Tamsalu vald piirneb Tapa vallaga loodes, Rakvere vallaga põhjas, Vinni vallaga kirdes, Väike-Maarja vallaga idas ja kagus, lõunas ja edelas piirneb Järva maakonna Järva-Jaani vallaga ning Ambla vallaga läänes. Tamsalu valla pindala on 218,5 km². Valla suurimaks keskuseks on Tamsalu linn. Tamsalut läbib Tallinn - Tartu - Pihkva - Moskva raudtee.

Tamsalu vallas 01.07.2014.aasta seisuga 3960 elanikku. Valla asustustihedus on 18,6 in/km² (Eesti keskmine on 30,5 in/km²). Tamsalu valla elanike arv külade kaupa on toodud tabelis 1.

Tabel 1

Tamsalu valla elanike arv asulate kaupa seisuga 01.07.2014 a.

Alevik/küla	Elanike arv	Alevik/küla	Elanike arv	Alevik/küla	Elanike arv
Aavere	20	Kuie	18	Savalduma	26
Alupere	7	Kullenga	31	Sääse	422
Araski	1	Kursi	36	Tamsalu linn	2250
Assamalla	109	Lemmküla	2	Türje	12
Järsi	0	Loksa	32	Uudeküla	106
Järvajõe	27	Metskaevu	16	Vadiküla	6
Kadapiku	10	Naistevälja	33	Vajangu	323
Kaeva	12	Piisupi	48	Vistla	21
Kerguta	9	Porkuni	159	Võhmetu	16
Koiduküla	1	Põdrangu	67	Võhmuta	51
Koplitaguse	11	Sauvälja	18	KOV taseme aadressiga	60

4.2 Elamumajandus

Suurim korterifond on Tamsalu linnas, Sääse alevikus ja Vajangu külas. Tamsalus on kokku 825 korterit, millest 673 on eraomanduses ning 152 munitsipaalomanduses. Sääse korterelamutes on kokku 212 korterit, millest 128 eraomanduses ja 84 munitsipaalomanduses. Korruselamute haldamiseks on loodud Tamsalu linnas 3 ning Porkunis 2 korteriühistut. Suurt osa elamufondi Tamsalu linnas, Sääse alevikus ja Vajangu ning Assamalla külades haldab AS Tamsalu Kalor.

Tabel 2

Tamsalu valla hoonestus

Küla, alevik	Ühepereelamud	Korterimajad, kort.arv	Ettevõtted, asutused
Aavere	10		
Alupere	4		
Araski	4		
Assamalla	12	3 maja 12 korteriga, 1 maja 8 korteriga	3 tootmishoonet, raamatukogu
Järsi	3		Puhta vee teemapark
Järvajõe	9		2 majutusasutust
Kadapiku	8		
Kaeva	7		reoveepuhasti komposteerimisväljak
Kerguta	5		
Koiduküla	4		
Koplitaguse	9		
Kuie	7		1 tootmishoone
Kullenga	12		
Kursi	18	2 maja 4 korteriga	2 tootmishoonet
Lemmküla	1		Jahimaja, majutus
Loksa	11	1 maja 4 korteriga	1 tootmishoone
Metskaevu	5		
Naistevälja	21		1 tootmishoone
Piisupi	15		
Porkuni	42	1 maja 4 korteriga 2 maja 6 korteriga 2 maja 8 korteriga 1 maja 12 korteriga	internaat-kool puutaimla rahvamaja 2 telkimisplatsi + puhkeala mõisakompleks
Põdrangu	18	1 maja 8 korteriga 1 maja 12 korteriga	2 tootmishoonet kauplus
Sauvälja	10		
Savalduma	19		
Sääse	3	1 maja 4 korteriga 1 maja 6 korteriga 1 maja 32 korteriga 3 maja 60 korteriga	lasteaed 4 ettevõtet hooldekodu
Tamsalu linn	428	1 maja 4 korteriga	8 tootmishoonet

		1 maja 5 korteriga 17 maja 8 korteriga 5 maja 10 korteriga 11 maja 12 korteriga 3 maja 16 korteriga 2 maja 8 korteriga 2 maja 24 korteriga 3 maja 45 korteriga 4 maja 60 korteriga	9 kauplust kultuurimaja lasteaed kool spordihoone ja hostel päevakeskus vallavalitsus tervisekeskus raamatukogu katlamaja-saun kalmistu, kogudus bensiinijaam autoremont-pesula
Türje	7		
Uudeküla	14	1 maja 6 korteriga 1 maja 12 korteriga	autorem. töökoda Kalmistu, 1 tootmishoone
Vadiküla	9		
Vajangu	68	2 maja 4 korteriga 9 maja 12 korteriga	4 tootmisettevõtet kauplus, põhikool-lasteaed, seltsimaja raamatukogu
Vistla	8		
Võhmetu	5		
Võhmuta	13		1 tootmishoone

4.3 Infrastruktuur

Tamsalut läbib Tallinn-Tartu raudteemagistraal ning riigimaanteed. Tamsalu valla kohalike teedevõrgu kogupikkus (v.a riigimaanteed) on 249,8 km, kohalikud teed moodustavad 65% teedevõrgust. Tänavate kogupikkus on 31,1km, millest 26 km on pinnatud või asfaltkattega. Valdav osa (68%) kohalikest teedest on kruusakattega.

Varustatus joogivee- ja kanalisatsioonitrassidega on hea. 2010 a.-2012 a. rekonstrueeriti ja rajati Tamsalu linna ja Sääse alevikku vee- ja kanalisatsioonitrassid. Aastatel 2008-2013 on Porkuni ja Vajangu külades rajatud ja renoveeritud vee- ja kanalisatsioonitrasse, puurkaeve ja reoveepuhasteid SA KIK abiga. Tamsalu vallas osutab ühisvee- ja kanalisatsiooniteenust

AS Tamsalu Vesi. Tööstuse arenguks on piirkonnas tagatud piisava võimsusega elektrivarustus.

2007. a alguses alustati maagaasitrassi projekteerimist Väike-Maarjast Tamsalusse varustamiseks olemasolevaid ja tööstusalale tekkivaid ettevõtteid gaasiga. Valla asulates on varustus side ja mobiilside osas hea, interneti leviala katab praktiliselt kogu valla territooriumi.

Tamsalu valla ainsaks soojatootjaks on Tamsalu linnas tegutsev AS Tamsalu Kalor.

4.4 Sotsiaalsfäär, tervishoid, haridus, kultuur

Registreeritud töötuid oli seisuga 30.09.2014 Tamsalu vallas 84. Tegelikult võib töötute osakaal olla suurem, kuna osa inimesi ei registreeri end töötutena.

Tervishoiuteenust osutab AS Rakvere Haigla ja esmast meditsiiniteenust pakub Tamsalu Tervisekeskus, kus töötab kaks perearsti, hambaravi, laboratoorium ja füsioterapeut. Sotsiaal- ja koduhooldusteenust osutavad valla sotsiaal- ja hoolekandetöötajad. Vallas asub Säase Hooldekodu, kus saavad ööpäevaringset hooldust ja järelevalvet hooldekodus elavad vanurid ja puudega isikud.

Tamsalu vallal on neli haridusasutust: Tamsalu Gümnaasium, Vajangu Põhikool-lasteaed, Tamsalu Lasteaed Kröll ja Tamsalu Säase Lasteaed. Porkunis asub riigile kuuluv Porkuni kool.

Vaba aja ja huvitegevust pakuvad Tamsalu Kultuurimaja ja Vajangu Noorsootöökeskus. Raamatukogud on Tamsalu linnas, Assamalla ja Vajangu külas. Raamatukogudes on olemas avalikud internetipunktid. Tamsalu lubjapargi ja Porkuni paemuuseumi koostööna on rajatud paetootmist ja kasutamist tutvustav kompleks, mis aitab kaasa turismi elavdamisele ning on koolidele heaks õuesõppe platvormiks.

Tamsalus on loodud Tamsalu spordikompleksi näol väga head tingimused sportimiseks. Kompleksis on siseujula, erinevad spordisaalid ja vahetus läheduses valgustatud suusa- ja terviserajad. Lisaks sportimisvõimalustele pakub spordikompleks ka majutus-, toitlustus-, ilu- ja tervise teenuseid (solaarium, massaaž, saunad, soolakamber, jms) ning ka spordivahendite laenutust.

Oluliseks puhke- ja virgestusalaks on kujunenud Porkuni järve äärne puhkeala.

Uudekülas on ehitatud erainitsiatiivil liuväljak uisutamiseks ja jäähoki mängimiseks. Liuväljak on mõeldud avalikuks kasutamiseks.

4.5 Ettevõtlus

Ettevõtete tegevusalade lõikes on arvuliselt ülekaalus põllumajanduse, kaubanduse, töötleva tööstuse ettevõtted, aga ka transpordi, ehituse ja metsandusega tegelevad ettevõtted. Tamsalu valla ettevõtlust iseloomustab suurettevõtete domineerimine Tamsalu linnas ja füüsilisest isikust ettevõtjate ülekaal maapiirkonnas. Vallas on registreeritud 266 ettevõtet, sh 7 aktsiaseltsi, 1 täisühing, 52 füüsilisest isikust ettevõtjat, 160 osaühingut, 4 tulundusühistut ning 42 mittetulundusühistut.

2014 a alguse seisuga oli Tamsalu vallas 1000 elaniku kohta 68 ettevõtet.

AS Tamsalu EPT (põllumajandusmehhanismide tootmine), AS E- Betoonelemendi Tamsalu tehas (ehitusmaterjalide tootmine), on suuremateks tööandjateks nii linna- kui ka ümberkaudsetele elanikele.

4.6 Looduskeskkond

Tamsalu vald paikneb Pandivere kõrgustikul. Pandivere kõrgustik on ordoviitsiumi ja siluri ladestu settekivimeist moodustunud aluspõhjalise tuumikuga ja valdavalt õhukese pinnakattega reljeefi suurvorm. Pandivere kõrgustiku keskosa on tugevalt karstunud piirkond, kus puudub vooluvete võrk ja soid on vähe. Suurim soo on Savalduma, samanimelise karstiala läheduses.

Tamsalu vallas asub allikatoiteline, puhtaveeline Porkuni järv millest saab alguse Valgejõgi.

Tamsalu ümbrus on kõrge, reljeefilt lainjas ala. Siinsetes murdudes paljanduv tamsalu lademe "rõngaspaas" koosneb väljasurnud loomakese *Pentamerus borealis'e* karpidest. Paljudes kohtades tuleb paasaluspõhi üsna maapinna lähedale. Tamsalu linnast põhja pool esineb huvitav mandrijää servakuhjatis, mille ees jääaja lõpul oli väike kohalik jääpaisjärv.

Pinnakate koosneb Tamsalu piirkonnas peamiselt moreensetest kihilistest saviliivadest või liivsavidest. Tamsalu vald kogu ulatuses jääb Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundlikule alale, kus põhjavesi on reostuse eest looduslikult kaitsmata või nõrgalt kaitstud ning tundlikum inimõjule.

Tamsalu vald on rikas heakvaliteedilise ehituslubjakivi varude poolest. Praegusel ajal kaevandatakse alamsiluri tamsalu kihistu (S1tm) karplubjakivi Vöhmuta maardla AS SMA Mineral karjäärist. Lubjakivi on kasutatav valgendusainena pahtlite tootmisel, tehnoloogilise toormena paberitööstuses, plastmasside täitematerjalina, pulbrilise hüdraatlubja ja ehituslubja tootmisel.

Ehituskruusa kaevandatakse põhiliselt Tamsalu vallas Piisupi külas asuvast Piisupi karjäärist.

Tamsalu valla haldusterritoriumile jääb 2 hoiuala, 2 maastikukaitseala, Savalduma karstiala, kaitsealused mõisa pargid ja mitmeid kaitstavaid looduse üksikobjekte.

Ilmandu ja Lasila hoiualad ning Porkuni maastikukaitseala on ühtlasi ka Natura 2000 võrgustiku alad.

5. VÄIKE-MAARJA VALLA ÜLDISELOOMUSTUS

5.1 Asukoht ja rahvastik

Väike-Maarja vald asub Lääne-Virumaa lõunaosas, Pandivere kõrgustikul ning piirneb Vinni, Laekvere, Torma (Jõgevamaa), Rakke, Koeru (Järvamaa), Järva-Jaani (Järvamaa) ja Tamsalu vallaga. Väike-Maarja valla pindala on 457,81 km².

Geoloogiliselt jääb Väike-Maarja Pandivere kõrgustiku võlvi keskele, aluspõhjaks on tamsalu paekivi lade. Pandivere kõrgustiku keskosa on Eesti suurim põhjavee moodustumisala.

Seisuga 01.01.2014. a elas Väike-Maarja vallas 4701 elanikku, neist mehi 2342 ja naisi 2359. Rahvastiku keskmine tihedus Väike-Maarja vallas on 10,3 in /km². Suurima elanike arvuga

asulad on Väike-Maarja alevik, Simuna alevik, järgnevad Vao küla ja Kiltsi alevik. 2011. aastal lisandus valla külade loetellu uus küla oma ajaloolise nimega – Sandimetsa küla, kus käesoleval ajal elab 11 inimest. Väike-Maarja valla elanike arv külade kaupa on toodud tabelis 3.

Piirkonna tähtsamateks majandusharudeks on põllumajanduslik tootmine, kaubandus, teenindus, transport, ehitus, ümbertöötlev- ja puidutööstus. Majanduselu edendamiseks on paikkond avatud ka väljastpoolt tulevatele investeringutele.

Väike-Maarja valla territooriumil paikneb 3 alevikku: Väike-Maarja, Simuna ja Kiltsi ning 34 küla: Aavere, Aburi, Avanduse, Avispea, Ebavere, Eipri, Hirla, Imukvere, Koonu, Kurtna, Kännuküla, Kärša, Kärü, Liivaküla, Määri, Müüriku, Nadalama, Nõmme, Orguse, Pandivere, Pikevere, Pudivere, Raeküla, Raigu, Rastla, Sandimetsa, Triigi, Uuemõisa, Vao, Varangu, Vorsti, Võivere, Äntu ja Ärina.

Tabel 3

Väike-Maarja valla elanike arv asulate kaupa seisuga 01.01.2014 a.

Alevik/küla	Elanike arv	Alevik/küla	Elanike arv	Alevik/küla	Elanike arv
Aavere	33	Kärša	14	Raigu	42
Aburi	54	Kärü	89	Rastla	35
Avanduse	102	Liivaküla	73	Simuna	446
				Sandimetsa	11
Avispea	108	Määri	60	Triigi	298
Ebavere	130	Müüriku	63	Uuemõisa	19
Eipri	85	Nadalama	23	Vao	346
Hirla	30	Nõmme	21	Varangu	20
Imukvere	17	Orguse	32	Vorsti	7
Kiltsi	219	Pandivere	101	Võivere	43
Koonu	63	Pikevere	86	Väike-Maarja	1768
Kurtna	31	Pudivere	42	Äntu	42
Kännuküla	48	Raeküla	36	Ärina	64

5.2 Elamumajandus

Väike-Maarja ja Simuna alevikes, Triigi ja Vao külades domineerivad paljukorterilised elamud, mis põhiliselt on ehitatud 1970- ja 1980-ndatel aastatel kolhooside või sovhooside, Väike-Maarja EPT ja KEK-i poolt oma töötajatele. 1990-ndate aastate esimesel poolel erastati need korterite kaupa senistele üürnikele.

1990-ndate aastate algul anti valla omandisse valla territooriumil olev riigi elamufond, millest praeguseks hetkeks on suurenjagu eluruumide erastamise seaduse alusel korterite kaupa

erastatud senistele üürnikele. Valla omandis on 2014. a juuni seisuga 66 korterit 34-s erinevas elamus. Nendest 10 on ametikorterid, 37 sotsiaalkorterid, ülejäänud on antud üürile.

Tabel 4**Väike-Maarja valla hoonestus**

Küla, alevik	Ühepereelamud	Kortermajad, kort.arv	Ettevõtted, asutused
Aavere	6	1 maja 12-korteriga 1 maja 4-korteriga	
Aburi	19	1 maja 12-korteriga 1 maja 4-korteriga	
Avanduse	42	1 maja 3-korteriga	
Avispea	53	2 maja 4-korteriga	
Ebavere	53	1 ridaelamu 8-korteriga 1 maja 12 korteriga	14 tootmishoonet
Eipri	28	2 maja 4 korteriga	
Hirla	21		
Imukvere	7		1 puhkekeskus
Kiltsi	102	1 maja 4 korteriga 3 maja 6 korteriga	4 tootmishoonet 1 raudteejaam 1 kauplus, 1 rahvamaja
Koonu	29		2 tootmishoonet
Kurtna	8	1 maja 8 korteriga	
Kännuküla	18		1 tootmishoone
Kärša	6		
Käru	31	1 maja 8 korteriga	1 tootmishoone 1 seltsimaja
Liivaküla	29	1 maja 12 korteriga	1 kool
Määri	29		
Müüriku	19	1 maja 2 korteriga 1 maja 9 korteriga	1 tootmishoone 1 puhkekeskus
Nadalama	11		
Nõmme	12	1 ridaelamu 4 korteriga	2 tootmishoonet
Orguse	14		
Pandivere	26	2 maja 12 korteriga 3 maja 4 korteriga	1 tootmishoone
Pikevere	25	1 maja 8 korteriga 1 maja 12 korteriga	
Pudivere	19		
Raeküla	6		
Raigu	10		

Rastla	20		1 tootmishoone
Simuna	77	2 maja 8 korteriga 1 maja 10 korteriga 3 maja 12 korteriga 1 maja 13 korteriga 1 maja 18 korteriga 2 maja 24 korteriga	3 tootmishoonet 1 kool 3 kauplust 1 kogudus 1 spordihoone 1 rahvamaja 1 bussijaam 1 parkla
Triigi	52	1 maja 2 korteriga 1 maja 4 korteriga 1 maja 12 korteriga 2 maja 16 korteriga 1 maja 18 korteriga 1 maja 21 korteriga	1 kauplus 1 spordihoone 1 tootmishoone
Uuemõisa	13		
Vao	42	1 ridaelamu 4 korteriga 1 maja 4 korteriga 1 maja 8 korteriga 4 maja 12 korteriga 3 maja 24 korteriga	4 tootmishoonet 1 hooldekodu 1 kauplus
Varangu	12		
Vorsti	10		
Võivere	12		
Äntu	22		2 tootmishoonet 1 telkimisplats 1 parkla
Ärina	31	1 maja 9 korteriga	2 tootmishoonet 1 EMHI
Väike-Maarja	254	1 maja 2 korteriga 3 maja 3 korteriga 4 maja 4 korteriga 3maja 5 korteriga 1 maja 6 korteriga 1 maja 7 korteriga 8 maja 8 korteriga 1 maja 10 korteriga 9 maja 12 korteriga 18 maja 18 korteriga 18 maja 18 korteriga 2 maja 24 korteriga 1 ridaelamu 6 korteriga 1 ridaelamu 12 korteriga	11 tootmishoonet 6 kauplust 1 politseijaoskond 4 kooli 1 lasteaed 1 seltsimaja 1 saun 1 bussijaam 1 kogudus 8 töökoda 1 vallavalitsus 2 kalmistut

5.3 Infrastruktuur

Valda läbivad riigi tugiteed moodustavad kokku ligikaudu 71 km, suuremad neist on: Rakvere – Vägeva, Väike-Maarja – Tamsalu, Väike-Maarja – Simuna.

Teede- ja tänavatevõrk on välja arendatud. Kohalike teede ja tänavate kogupikkus 275 km. Asfaltkattega teede pikkus on 26 km, sellest 9 km on tänavad. Kõnniteedega tänavate pikkus on 1,7 km ning jalg- ja jalgrattateede pikkus on 3,3 km. Valgustatud vallatänavaid on 24 km pikkuses.

Erateid on 117 km, metsateid on 93 km. Vallal on 3 silda. Üldkasutatavaid parklaid on vallas kokku 12: Väike-Maarja alevikus 9, Simuna alevikus 2 ja Triigi külas 1. Erateedest on volikogu otsusega kuulutatud avalikuks kasutuseks 47 km.

5.4 Sotsiaalsfäär, tervishoid, haridus, kultuur

Haridus

Väike-Maarja Lasteaed on 8 rühmaga munitsipaallasteaed kuni 7-aastastele lastele. Aastast 2000 töötab üks Väike-Maarja Lasteaia liitühm Kiltsi lossis. Liitühmas käivad lapsed vanuses 3-7 eluaastat. Alates 2005. aastast töötab Simuna Koolis 2 lasteaia rühma.

Väike-Maarja vallas on kolm üldhariduskooli:

- Väike-Maarja Gümnaasium tegutseb kahes õppehoones: peamajas ja algklasside majas, mis on mõlemad rekonstrueeritud.
- Kiltsi Põhikool tegutseb ajaloolises Kiltsi mõisahoones.
- Simuna Kooli hoones tegutseb 2 lasteaia rühma.

Väike-Maarja vald ning Haridus- ja Teadusministeerium kirjutasid 2004.a alla munitsipaliseerimis-lepingule, millega riigile kuulunud Väike-Maarja Õppekeskus anti üle Väike-Maarja vallale. Alates 2007 aastast tegutseb gümnaasiumi ja õppekeskuse baasil hariduskeskus, mis ühendab endas ühtse juhtimise all kaks erinevat asutust. Haridust omandatakse erinevail tasandil (akadeemiline õpe, kutseõpe, eelkurseõpe põhikooli- ja gümnaasiumiklassides, põhihariduseta noortele eelkurseõpe koos üldhariduse omandamisega õhtukoolis).

Valla territooriumil asub riigikoolina Sisekaitseakadeemia Päästekolledži Väike-Maarja Päästekool, kus õpetatakse tuletoorjuja-päästja, päästekorraldaja ja päästeala spetsialisti erialal.

Kultuur

Olulisteks kultuuri ja spordiga seotud objektideks on:

- Väike-Maarja seltsimaja ja Simuna rahvamaja;
- Väike-Maarja, Kiltsi, Simuna ja Triigi raamatukogud;
- Väike-Maarja muuseum turismi i-punktiga, Vao tornlinnus ja Kiltsi loss;
- Väike-Maarja, Simuna ja Avispea kirikud;
- Väike-Maarja, Simuna ja Triigi spordihood, Ebarvere Tervisespordikeskus.

Sotsiaalsfäär ja tervishoid

Leibkonnaliikme keskmine netosissetulek 2013. aastal Statistikaameti andmetel oli Lääne-Virumaal 387,5 eurot kuus.

Registreeritud töötuid oli seisuga 31.07.2014 vallas 86. Tegelikult võib töötute osakaal olla suurem, kuna osa inimesi ei registreeri end töötutena.

2014. aastal osutavad perearsti teenust 3 perearsti, tegutsevad 5 hambaarsti (neist 1 hambakirurg). Apteek töötab Väike-Maarja alevikus. Kiirabipunkt asub Väike-Maarja alevikus.

Väike-Maarja vald on AS Rakvere Haigla üks omanikest.

Väike-Maarja Hooldekodu on Väike-Maarja Vallavalitsuse hallatav hoolekandeesutus.

5.5 Tööstus ja ettevõtlus

Väike-Maarja valla ettevõtlusvaldkondadeks on taime- ja loomakasvatus, kaubavedu, ehitus, saematerjali tootmine, masinate ja seadmete remont, kaubandus ja teenindus. Äriregistri ja Statistikaameti andmetel tegutseb vallas 2014.a seisuga äriühinguid 485, neist 8 on aktsiaseltsi, 219 osäühingut, 2 täisühingut ning FIE-deks on registreerunud 181 inimest. Äriregistri andmetel registreeriti Väike-Maarja vallas 2013. aastal 21 osäühingut, 7 füüsilisest isikust ettevõtjat ja 6 mittetulundusühingut.

Väike-Maarja valla ettevõtluse aktiivsuse näitaja on 87 ettevõtet 1000 elaniku kohta, millega on Väike-Maarja vald maakonnas 9-ndal kohal.

Ettevõtete tegevusalade jaotus on aastate võrdluses jäänud samaks, uusi ettevõtteid on lisandunud peaaegu kõigi tegevusvaldkondade lõikes.

Väike-Maarja vallas asub kaks toimivat ettevõtluspiirkonda: **Kaarma ja Tehno.**

Kaarma tootmisala, asub Ebavere külas, kuhu aastatel 1970-1992 rajas Väike-Maarja kolhoos tootmiskeskuse – töökodade ja ladude kompleks, tankla, lihatööstus, leheproteiinitehas jmt. Reformi käigus tootmishooned erastati, tootmine toimub kõikides hoonetes senini, lisandunud on metsatööstus-, ehitus-, autotranspordiettevõtted. OÜ Ebavere Graanul tegeleb endises leheproteiinitehas saepurugraanulite tootmisega (tootmismaht 110 000 tonni graanulit aastas). 2004. aastal ehitati piirkonda loomsete jäätmete käitlemise tehas (AS Vireen), kus töödeldakse üleriigiliselt esimese kategooria riskiastmega loomseid jäätmeid (2013. aastal töödeldi üle 10 607 tonni loomseid jäätmeid). Olemas gaasitrass. Alal tegutseb hetkel ~20 ettevõtet, kelle tegevusaladeks on valmis loomasöötade tootmine loomakasvatustele, piima ja liha tootmine, elektrimontaaži ja installatsioonitööde teenus, elektrijuhtmete ja –seadmete paigalduse teenus, ehitustööde ja metallitööde teenus, põllu- ja metsatöömehhanismide tehniline hooldus ja remont, puidust tarbeesemete tootmine, metsamaterjali töötlemine, lihatööstus, saepuru graanulite tootmine, soojusenergia tootmine ja müük, puidutööstus jt. Ala on 75 ha suurune.

Tehno tootmisala asub Väike-Maarja alevikus ning seal tegutseb ligi 10 ettevõtet, kelle põhitegevusalaks on puidutööstus, ehitusmaterjalide jaemüük, ehitustööde ja metallitööde teenus, tööstuslike jahutusseadmete tootmine, autoteenindus. Üks ettevõtte omab mitut tootmishoonet. Tootmisala on 9,9 ha suurune.

Väike-Maarja valla ettevõtjate peamised tegevusalad on põllumajanduslik tootmine ja loomakasvatus, kaubandus, teenindus, saematerjali tootmine ja töötlemine, ehitus ja transport.

Väike-Maarja vallas registreeritud ettevõtetest on kohalikele elanikele suurim tööandja Baltic Log Cabins OÜ, järgnevad ReinPaul OÜ, AS Antaares, Ebavere Graanul OÜ, Ebavere ST OÜ, OÜ SF Pandivere, AS Pandivere Ehitus, OÜ Müüriku Farmer, OÜ Joosand ja AS Vireen.

5.6 Looduskeskkond

Väike-Maarja valla territooriumil asuvad looduskaitse alused alad:

- 3 looduskaitseala: Äntu maastikukaitseala (430 ha), Varangu looduskaitseala (104 ha) ja Ebavere maastikukaitseala (47 ha),
- 8 parki: Varangu looduskaitseala (72 ha), Kiltsi park, Avanduse mõisapark, Varangu park, Triigi park, Aavere park, Äntu park, Pudivere park ja Simuna parkmets,
- 8 kaitstavat looduse üksikobjekti: Nõmme allikad, Liivaallikad, Väljaotsa allikad, Simuna katkuallikas, Lindrehti allikas, Varangu Siniallikad, Järvepera pärnad ja Koonu pargi põlispuud,
- 6 Natura 2000 ala: Äntu, Varangu, Ebavere, Ilmandu, Haavakannu ja Jäola.

Väike-Maarja vald asub Pandivere Riiklikul Veekaitsealal ning Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundlikul alal, kus põhjavesi on reostuse eest looduslikult kaitsmata (arvukatel karsti- ja õhukese pinnakattega aladel) või nõrgalt kaitstud. Seega on siinne piirkond äärmiselt tundlik inimõjule.

Kaitsealad on üldiselt heas seisukorras ning viitadega tähistatud. Ebavere maastikualale on rajatud kelgumägi ja 3 km pikkune valgustatud suusarada ning ca 10 km suusa- ja jooksuradasid. Äntu maastikukaitsealal asub Äntu looduse õpperada koos telkimisplatsi ja vaateplatvormidega. Varangu looduskaitseala on Eesti kirdeneljäandiku üheks floristiliselt olulisemaks paigaks, kus kasvab kokku 17 kaitstavat liiki. Eesti Ornitoloogia Ühingu andmetel on Varangu looduskaitseala ja endine karjääriala soodne sügisrändeagegne sookurgede ööbimisala.

6. RAKKE VALLA ÜLDISELOOMUSTUS

6.1 Asukoht ja rahvastik

Rakke vald asub Lääne-Viru maakonnas Järva- ja Jõgevamaa piiril ning piirneb Väike-Maarja, Koeru, Jõgeva ja Torma valdadega. Valla üldpindala on 225,9 km². Vald jaguneb Rakke alevikuks ning 30 külaks. Valla keskuseks on Rakke alevik. Olulisematest liiklussuundadest läbivad Rakke valda Piibe maantee, Rakvere-Väike-Maarja-Vägeva tee ning Tallinn-Tartu raudtee. Lähimad linnad on Tamsalu, Tapa, Rakvere, Paide ja Jõgeva. Rakke valla tõmbekeskuseks on Rakke alevik.

Koostöö toimub Väike-Maarja, Tamsalu ja Laekvere valdadega.

Rakke vallas elab 01.01.2014.aasta seisuga 1688 elanikku (mehi 849, naised 839). Valla asustustihedus on väike, sest ruutkilomeetril elab ca 7,5 inimest. Rahvastiku vähenemine on seotud negatiivse loomuliku iibe ja negatiivse rändesaldoga.

Rakke valla elanike arv külade kaupa on toodud tabelis 5.

Tabel 5

Rakke valla elanike arv asulate kaupa seisuga 01.01.2014 a.

Alevik/küla	Elanike arv	Alevik/küla	Elanike arv	Alevik/küla	Elanike arv
Ao	50	Kõpsta	13	Rakke	900
Edru	39	Lahu	11	Räitsvere	30
Emumäe	41	Lammasküla	33	Salla	112
Jäätma	2	Lasinurme	45	Sootaguse	13
Kaavere	3	Liigvalla	96	Suure-Rakke	52
Kadiküla	3	Mõisamaa	20	Tammiku	41
Kamariku	1	Mäiste	15	Villakvere	-
Kellamäe	6	Nõmmküla	34	Väike-Rakke	11
Kitsemetsa	2	Olju	6	Väike-Tammiku	15
Koila	19	Padaküla	-		
Koluvere	9	Piibe	65		

6.2 Elamumajandus

Vallas on kokku 654 individuaalelamut, millest 239 asub Rakke alevikus ning 415 külates.

Rakke alevikus asub 32 korterelamut 408 korteriga.

Rakke valla korterelamute elamufond koosneb 59 korterelamust 554 korteriga, millest 260 on keskküttel. Kokku on korterelamutes elamispinda 28 710 m². Suurem osa korterelamutest asub Rakke alevikus s.o. 32 korterelamut 408 korteriga, mis moodustab 54% kõigist korterelamutest ja 74% kogu eluruumide pinnast.

Tabel 6

Rakke valla hoonestus

Küla, alevik	Ühepereelamud	Kortermajad,kort.arv	Ettevõtted,asutused
Ao	31		6 tootmishoonet 1 kalmistu
Edru	22	1 maja 4 korteriga	
Emumäe	26		
Jäätma	2		
Kaavere	3		
Kadiküla	3		
Kamariku	3		AS Nordkalk karjäär
Kellamäe	3		
Kitsemetsa	1		
Koila	14		
Kõpsta	1		

Koluvvere	8		
Lahu	12		1 koolimaja 1 külakoda
Lammasküla	9	3 maja 4 korteriga	2 tootmishoonet
Lasinurme	33	2 maja 4 korteriga	
Liigvalla	50	2 maja 12 korteriga	2 tootmishoonet mõisakompleks
Mäiste	8		
Mõisamaa	17		
Nõmmküla	12		
Olju	4		
Padaküla	-		
Piibe	27	2 maja 8 korteriga ja 1 maja 4 korteriga	3 tootmishoonet
Räitsvere	11		
Salla	52	5 maja 8 korteriga	1 mõisahoone (raamatukogu) 1 saun 3 tootmishoonet külakeskus
Sootaguse	2		
Suure-Rakke	14		2 tootmishoonet
Tammiku	25		1 avahooldekeskus 1 tootmisfarm
Villakvere	-		
Väike-Rakke	4		
Väike-Tammiku	6		
Rakke alevik	182	1 maja 6 korteriga 4 maja 8 korteriga 2 maja 12 korteriga 2 maja 18 korteriga 7 maja 24 korteriga 1 maja 30 korteriga 1 maja 3 korteriga	1 bensiinijaam 1 koolimaja 2 katlamaja 1 saun-katlamaja 1 lasteaed 1 raamatukogu 1 vallamaja- kultuurikeskus 1 raudteejaam 3 tootmishoonet 1 arstipunkt 1 noortekeskus-side 4 kauplust ehitusmaterjalide kauplus-ladu

			Tikri publi Lubjatehas 2 autoremonditöökoda
--	--	--	---

6.3 Infrastruktuur

Rakke valda läbivatest transporditeedest on tähtsamad Rakvere-Tartu maantee, Piibe maantee ja Tallinn-Tartu raudtee. Valda läbib seitse riiklikku maanteed: Rakvere-Väike-Maarja-Vägeva, Tartu-Jõgeva-Aravete tugimaanteed ning Kapu-Rakke-Paasvere, Tammiku-Salla-Käru, Olju-Salla, Piibe-Preedi-Koeru, Ao-Vahuküla kõrvalmaanteed ja raudteetransport Tallinn-Tartu liinil.

Teede ja tänavate võrk on vallas välja arendatud. Teeregistrisse on kantud avalikult kasutatavaid maanteid 119,729 km ja tänavaid 11,671 km.

Rakke valla veevarustuse ja kanalisatsiooni korraldamisega tegeleb Rakke Valla Kommunaalasutuse, kelle hallata on kolm katlamaja.

6.4 Sotsiaalsfäär, tervishoid, haridus, kultuur

Tööhõive ja sissetulek on olulised jäätmehoolduse arengut mõjutavad tegurid. Madala sissetulekuga piirkondades võib elanikel tekkida probleeme kaasaegse jäätmehoolduse kulude kandmisega.

Registreeritud töötuid oli seisuga 07.2014 vallas 24. Tegelikult võib töötute osakaal olla suurem, kuna osa inimesi ei registreeri end töötutena.

Tervishoiuteenust osutab AS Rakvere Haigla ja esmast meditsiiniteenust pakub perearst. Sotsiaalteenust valla sotsiaaltöötaja ja Tammiku Avahooldekeskus.

Haridusasustust on Rakke vallas Rakke Gümnaasium, Lahu algkool ja lasteaed „Leevike”.

Vaba aja ja huvitegevust pakuvad Rakke Kultuurikeskus ja noortekeskus, eakate päevakeskus ja Rakke raamatukogu ning laenuspunktid Sallas ja Lahus.

6.5 Ettevõtlus

Rakke valla suurimad tööandjad on Rakke Vallavalitsus, AS Nordkalk, OÜ Isotalo, OÜ Kiiker. Ülejäänud on äriühingud, kellel on majandusaastaaruandes märgitud töötajate arv alla 10. Suurim kaubandusest on OG Elektra Grossi toidukaubad.

Äriregistri andmetel tegutseb vallas seisuga 01.07.2013 äriühinguid 73, neist 2 on AS-id, 69 OÜ-d, 1 on TÄÜ ja 1 on TÜ. FIE-deks on registreerunud 78 ning MTÜ-sid on 15.

Rakke valla ettevõtluse aktiivsuse näitaja on 25 ettevõtet 1 000 elaniku kohta, millega Rakke vald on maakonnas 11-ndal kohal. Võrreldes maakonna keskuse, Rakvere linna, vastava näitajaga (50,1), siis on Rakke valla ettevõtluse aktiivsuse näitaja madal.

6.6 Looduskeskkond

Rakke vald asub Pandivere kõrgustiku lõunapiiril ja osaliselt Endla nõos. Suur osa vallast jääb Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundlikule alale, kus põhjavesi on reostuse eest looduslikult kaitsmata või nõrgalt kaitstud ning tundlikum inimõjule. Valla pinnamoodi iseloomustavad moreentasandikud, voored ja otsamoreenid, siin asub Pandivere kõrgustiku kõrgeim tipp – Emumägi ning Pandiverele iseloomulikke karstinähtusi. Tänu õhukesele pinnakattele ja karstile on sinne põhjavesi reostustundlik. Valla territooriumil esineb soostunud ja soomuldi, viljakad mullad asuvad peamiselt lääneosas. Maavaradest leidub

vallas lubjakivi, liiva, kruusa ja turvast. Rakke valda läbivad Põltsamaa ja Pedja jõed. Rakke vallas on Mäiste järv, Kaanjärv, Tammiku järved ja kaks paisjärve, kaks karjäärjärve, ojad ja allikad. Valla territooriumil asuvad Jäola, Seljamäe ja Tammelehe hoiualad ja Endla looduskaitseala ja Emumäe maastikukaitseala, mitmed kaitsealused pargid, põlispuud ja looduse üksikobjektid.

7. LAEKVERE VALLA ÜLDISELOOMUSTUS

7.1 Asukoht ja rahvastik

Laekvere vald asub Lääne-Virumaa kaguosas Pandivere kõrgustikul ning piirneb Väike-Maarja, Vinni, Tudulinna, Avinurme ja Torma valdadega. Valla üldpindala on 352,4 km² ning siia kuulub 18 küla ja üks alevik. Kohalikuks keskuseks on Laekvere alevik, mis asub Rakverest 40 km, Tallinnast 140 km ja Tartust 100 km kaugusel.

Koostöö toimub Väike-Maarja, Tamsalu ja Rakke vallaga.

Seisuga 01.07.2014. a elas Laekvere vallas 1560 elanikku. Rahvastiku keskmine tihedus vallas on ca 4,4 inimest km² kohta.

Loomulik iive on vallas püsinud negatiivsena ning pidevalt langenud.

Laekvere valla elanike arv külade kaupa on toodud tabelis 7.

Tabel 7

Laekvere valla elanike arv asulate kaupa seisuga 01.07.2014 a.

Alevik/küla	Elanike arv	Alevik/küla	Elanike arv
Alekvere	35	Rajaküla	55
Arukse	21	Rohu	64
Ilistvere	3	Salutaguse	20
Kaasiksaare	30	Sirevere	22
Kellavere	11	Sootaguse	2
Laekvere	403	Vassivere	27
Luusika	-	Venevere	139
Moora	117	Rahkla	137
Muuga	238	Padu	47
Paasvere	182		

7.2 Elamumajandus

Laekvere vallas on ca 617 majapidamist, 26 korterelamut, kaks sotsiaalkorterit, mis on rahuldavas seisukorras. Laekvere aleviku 4 korterelamut on keskküttega, ülejäänud aleviku ja külade korterelamud on puuküttega.

Tabel 8

Laekvere valla hoonestus

Küla, alevik	Ühepereelamud	Kortermajad,kort.arv	Ettevõtted,asutused
Alekvere	16		
Arukse	16		
Ilistvere	3		
Kaasiksaare	23		
Kellavere	6		
Laekvere	76	1 maja 4 korteriga 2 maja 8 korteriga 2maja 12 korteriga 3maja 24 korteriga 1 maja 27 korteriga	3- kauplust 1-saekaater 4- vallaasutuse hoonet 2-töökoda 1-tootmishoone 1-söögikoht
Luusika	3		
Moora	35	2maja 4 -korteriga	2-lauta (Laekvere PM)
Muuga	55	1 maja 12 korteriga 2 maja 8 korteriga 2 maja 6 korteriga 3 maja 4 korteriga 1 maja 3 korteriga	1-kauplus (Aldar) 2-tootmisfarmi (Muuga PM) 1-töökoda (Muuga PM) 2-vallavalitsuse hoonet 1-tuulik
Paasvere	82	2 maja 8 korteriga	1-laut 4-lauta (3-Muuga PM, 1-FIE)
Padu	22	1 maja 3korteriga	1-laut
Rahkla	65	1 maja 8 korteriga 3 maja 4 korteriga	2-lauta (Rahkla Farm) 1-töökoda (Rahkla Farm)
Rajaküla	27		
Rohu	32		2-lauta (Rahkla Farm)
Salutaguse	26		2-lauta (Laekvere PM)

Sirevere	18	1maja 4 korteriga	
Sootaguse	9		
Vassivere	21		
Venevere	82	1 maja 4 korteriga	1-kauplus 1-töökoda 2-lauta (Venevere Farm) 1-vallavalitsuse hoone

7.3 Infrastruktuur

Teedevõrk on Laekvere vallas küllaltki hea ja suhteliselt tihe. Valda läbivad riigiteedest Rakvere-Luige tugimaantee ja 7 kõrvalteed. Seega on Laekvere vallal hea ühendus naabritega. Laekvere valla tänavaid haldab Laekvere Vallavalitsus. Valla hallata on 126,8 km avalikult kasutatavaid teid ja tänavaid.

7.4 Sotsiaalsfäär, tervishoid, haridus ja kultuur

Tööhõive ja sissetulek on olulised jäätmehoolduse arengut mõjutavad tegurid. Madala sissetulekuga piirkondades ei suuda elanikud kanda kaasaegse jäätmehoolduse kulusid.

Registreeritud töötute arv Laekvere vallas on 31.07.2014 a seisuga 29.

Tegelikult võib töötute osakaal olla suurem, kuna osa inimesi ei registreeri end töötutena.

Leibkonnaliikme keskmine netosissetulek 2013. aastal Statistikaameti andmetel oli Lääne-Virumaal 387,5 eurot.

Laekvere vallas on 2 raviteenust osutavat asutust: OÜ Perearst Sirje Puhasmägi ja OÜ Maire Kruusamägi Hambaravi.

Haridusasutustest on Laekvere vallas Laekvere Põhikool, Muuga põhikool ning Laekvere lasteaed „Rüblük“.

Vaba aja ja huvitegevust pakuvad Laekvere Rahva Maja, Venevere Seltsimaja ning Muuga Spordihoone. Vallas on 3 raamatukogu- Laekveres, Muugas ja Veneveres.

7.5 Ettevõtlus

Laekvere valla majanduslik elujõulisus sõltub siin paiknevate ettevõtete konkurentsivõimest. Ettevõtlus on kohaliku majanduselu aluseks. Ettevõtete rohkus ja hästiasustatavate töökohtade olemasolu tagavad omavalitsuse tulubaasi suurenemise laekuvate maksude näol ning inimestele kõrgeid sissetulekuid ja sellest tingitud elatustaseme tõusu.

Kõige arvestatavamateks ettevõtluspiirkondadeks on Laekvere vallas Laekvere alevik, Muuga, Venevere, Moora ja Rahkla külad.

Laekvere valla tähtsamateks majandusharudeks on põllumajanduslik tootmine, metsandus ning puidutöötlemine, teenindus, ehitus ja maavarade kaevandamine.

Suuremad ettevõtted vallas on AS Palmako, OÜ Artiston, OÜ Laekvere PM, Muuga PM OÜ, OÜ Rahkla farm, K&G Saarelt, Aldar Trading OÜ, Järva Tarbijate Ühistu, OÜ Laglepesa. Suurima tööandja on Laekvere Vallavalitsus 80 töötajaga, Muuga PM OÜ ca 54 töötajaga, OÜ Laekvere PM ca 50 töötajaga.

Laekvere vallas tegutseb 2014 aasta seisuga:

- 5 kauplust: 4 toidukauplust, 1 kasutatud riiete kauplus, milledest 2 toidukauplust on Muugas ja Venevere külas
- 2 postiteenust osutavat asustust: postkontor Laekvere alevikus ja postijaotuspunkt Muugas.

7.6 Looduskeskkond

Laekvere valla Kapu-Rakke-Paasvere maanteest põhjapoole ja Rakvere-Luige maanteest lääne poole jääv maa-ala (Muuga, Paasvere, Rajaküla, Rahkla, Rohu, Laekvere, Moora, Kellavere, Padu, Sirevere) jääb Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundlikule alale.

Laekverest 2 km kaugusel lääne-loode suunal kõrgub Kellavere magi- see on Pandivere kõrgustiku kõrguselt teine mägi (156 m merepinnast). Laekvere ja Moora vahel laiub Kellavere mäe jalamilt lähtuv kagu-lõuna suunaline ürgoru taoline nõgu, mis laskub Moora ja Venevere soometsadesse ja avardeb Avijõe vesikonna aladel. Rahvasuus on see tuntud nimetuse all "Moora nõgu" või ka "vana jõe säng".

Laekvere valla territooriumil asub 1 maastiku- ja 3 looduskaitseala, 4 metsise püsielupaika ning mitmeid kaitsealuseid park ja üksikobjekte.

8.TAMSALU, VÄIKE-MAARJA, RAKKE JA LAEKVERE VALDADE JÄÄTMEHOOLDUSE ISELOOMUSTUS

8.1 Korraldatud olmejäätmete vedu

Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere valdades toimub korraldatud olmejäätmevedu alates 1. maist 2008 a. Vastavalt Jäätmeseaduse §-ile 135 on kohalikul omavalitsusel, mille haldusterritooriumil elab rohkem kui 1500 inimest, kohustus organiseerida oma haldusterritooriumil korraldatud jäätmevedu. Korraldatud jäätmeveo kohustus on alates 2005. aasta 1. jaanuarist. Korraldatud jäätmeveo põhieesmärk on liita kõik jäätmevaldajad jäätmeveoga, et kaoks ära omanikuta prügi probleem ja illegaalne prügistamine. Korraldatud jäätmeveole üleminek on oluliselt vähendanud PAIK piirkonna rohealade prügistumist.

2007 a. moodustati MTÜ Roheline Paik, kes viis ka läbi avaliku konkursi korraldatud jäätmeveo ainuõiguse andmiseks Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere vallavolikogude poolt määratud veopiirkonnas. Konkursi võitis jäätmekäitlusettevõtte AS Ragn-Sells.

2010 aastal viidi läbi uus nelja valda puudutav korraldatud olmejäätmete äraveo konkurss, mille võitis uuesti AS Ragn-Sells. Leping sõlmiti perioodiks 01.05.2011 – 30.04.2016. Korraldatud jäätmeveoga on hõlmatud vaid segaolmejäätmed.

8.2 Jäätmete kogused

Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere valdadest 2013. aastal kogutud tavajäätmete kogused jäätmeliikide kaupa on esitatud tabelis 9. Andmed pärinevad *Keskkonnaagentuurilt*-andmete aluseks on keskkonnakompleksloaga, jäätmeloaga või jäätmekäitleja registreerimistõendiga ettevõtete jäätmearuanded. Ilmselt ei saa jäätmearuandlusele tuginevaid jäätmestatistika andmeid täielikult usaldada jäätmete liigitamise (jäätmed on ladestatud vale koodi all) ja üleandja osas (majapidamistes ja ettevõtetes tekkinud jäätmed on

kohati segamini). Jäätmearuandluse teema vajab üleriigilist korrastamist. Majapidamistest kogutud jäätmekogused varieeruvad aastate ja omavalitsuste lõikes suures ulatuses. Ettevõtluses tekkivate jäätmete kogus ja koostis sõltub suuresti ettevõtete tegevusaladest.

Tabel 9

Tavajäätmete kogumine Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere valdades ettevõtetest ja majapidamistest 2013. aasta jäätmearuannete andmetel (andmed Keskkonnaagentuurilt).

Jäätme-kood	Jäätmete nimetus	Tamsalu		Väike-Maarja		Rakke		Laekvere	
		Ettevõtelt (t)	Majapidamistest (t)	Ettevõtelt (t)	Majapidamistest (t)	Ettevõtelt (t)	Majapidamistest (t)	Ettevõtelt (t)	Majapidamistest (t)
2002	Aia- ja haljastujäätmed (sealhulgas kalmistujäätmed)	8,6	15,9	1,64	0	0	0	0	0
	Pesemis- ja puhastussetted	0	0	0	0	0	0	0	0
180202	Loomsete kudede jäätmed	0	0	316,5	3,9	0	0	0,085	0
020103	Taimsete kudede jäätmed	0	0	0	0	0	0	0	0
	Loomaväljaheidet, virts ja sõnnik (sh reostunud allapanu), eraldi kogutud ja mujal käideldud vedelad farmiheidmed	0	0	0	0	0	0	0	0
1704	Metallijäätmed	344,07	241,657	60,456	363,678	46,62	302,353	01,215	96,106
	Saepuru, sh puidutolm, laastud, pinnud, puit, laast- ja muud puidupõhised plaadid ning vineer, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 03 01 04	0	0	177,92	0	0	0	0	0
030101					0	0			
030105		0	0				0		
120101	Mustmetalliviilmed ja treilaastud	23,96	8,202	0	1,195	0	0	0	0
150101	Paber- ja kartongpakendid	15,163	0	28,022	6,732	8,5	0,003	0	0
150102	Plastpakendid	10,369	12,66	15,04	15,296	0,487	2,18	6,176	2,51
150104	Metallpakendid	4,9	0	1,038	0	0,04	0,003	0,868	0
150106	Segapakendid	14,736	106,816	5,3	24,189	0	28,61	0	9,38
150107	Klaaspakendid	12,867	0	2,249	0	0,148	0	1,87	0
160103	Vanarehvid	0,06	0	1,12	0	0	0	0	0,74
17 0101	Betooni-, tellise-, plaadi- või keraamikatootesegud, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 17 01 06	0	0	1340	0	0	0	0	0
17 0102		0	0						
17 04 01	Vask, pronks, valgevask	0	2,138	0	1,148	0	7,27	0	0,111

17 0402	Alumiinium	0	1,639	0	4,662	0	2,515	0,01	0,434
17 04 05	Raud ja teras	344,07	234,173		0	46,62	286,773	1,205	95,561
17 04 07	Metallisegud	0	0,424	0	4,648	0	5,6	0	0
17 05 04	Kivid ja pinnas	0	0	3000	0	15	0	0	0
17 09 04	Ehitus- ja lammutussegapraht	8,78	12,44	29,14	0,1	8,5	0,4	28,73	0
191212	Muud jäätmete mehaanilise töötlemise jäägid	0	0	0	0	0	0	0	0
20 01 01	Paber ja kartong	3,347	0	0	0	0	0,237	0	0,08
20 03 01	Prügi (segaolmejäätmed)	253,96	454,825	325,348	337,467	38,279	154,649	93,49	57,349
20 03 07	Suurjäätmed	0	0	14,03*	0	0	0	0	0
20 03 99	Nimistus mujal nimetamata jäätmed	0	0	0	0	0	0	0	0

*2013a. Kesto OÜ poolt äraveetud suurjäätmete kogus Väike-Maarja jäätmejaamast.

8.3 Segaolemejäätmed

2013. aastal koguti jäätmearuannete põhjal Tamsalu vallas kokku 709 tonni, Väike-Maarja vallas 663 tonni, Rakke vallas 193 tonni ja Laekvere vallas 151 tonni segaolemejäätmeid, mis sisaldas nii elanikelt kui ka ettevõtetelt kogutud jäätmeid (andmed Keskkonnaagentuurilt). Arvestades elanike arvu valdades on tõenäoline, et andmed ei vasta tegelikkusele.

Segaolemejäätmed ei ole koostiselt ühtsed. Jäätmete koostise määravad paljud tegurid, nagu tarbimisharjumused, kohapealne sorteerimise määr, aastaaeg, elamu tüüp jne. Erinevates elumupiirkondades võib peale koostise suuresti erineda ka tekkiv jäätmekogus. Hajaasustuses tekib üldjuhul vähem jäätmeid ja need sisaldavad vähem orgaanikat, korterelamute jäätmeid iseloomustab seevastu suurem kompostitava materjali sisaldus.

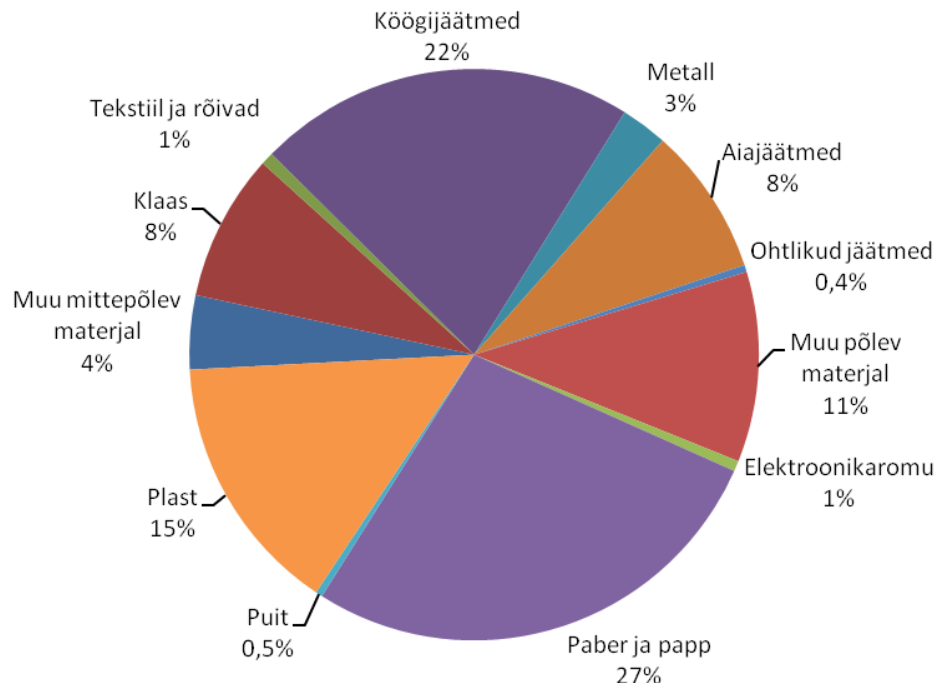
Riigi jäätmekava 2014-2020 andmetel on eesmärgiks olmejäätmete taaskasutamise osakaal viia 2020. a ligi 50% olmejäätmete tekkekogusest. 2011. a oli see esialgsetel andmetel kõigest 27 %. Olmejäätmete prügilasse ladestamine on seetõttu omakorda hüppeliselt vähenenud.

Olmejäätmete ohtlikkuse vähendamise üheks suunaks on keskkonnale ja inimese tervisele ohutute materjalide (ainete) kasutamine.

Olmejäätmete koostises moodustavad kõige suurema osa paber- ja pappjäätmed, köögi- ja sööklajajäätmed ning plastjäätmed. Võrreldes 2005. aastaga on suurenenud eelkõige peamiste pakendimaterjalide (paber/papp, plast, klaas) osakaal olmejäätmetes. Selle võrra on langenud

köögi- ja sööklajäätmete ning aia- ja haljastusjäätmete osakaal. Küllaltki suure osa moodustavad muud põlevad jäätmed (nt kumm, jalanõud, sünteetilisest materjalist ehitusjäätmed). Sellise segamaterjalist jäätmefraktsiooni osakaal on viimastel aastatel suurenenud.

Ülevaate Eestis üldisest segaolmejäätmete koostisest annab **joonis 1**.

Joonis 1. Segaolmejäätmete koostis (Allikas: Riigi jäätmekava 2014-2020).

Olmejäätmete sorteerimise eesmärgid:

- Suunata rohkem olmejäätmeid taaskasutusse.
- Elanikkonna harimine, et saavutataks olmejäätmete sorteerimine
- Eraldi kogutakse kõik ohtlikud jäätmed, sealhulgas:
 - ohtlikud ehitusjäätmed;
 - ettevõtetes ja majapidamises tekkivad ohtlikud jäätmed;

8.4 Pakendijäätmed

Eestis tekkis 2010. a kokku pakendijäätmeid 157 907 tonni. Pakendijäätmetest moodustavad kõige suurema osa paber- ja papp(kartong)pakend (34%) ja plastpakend (32%). Nimetatud pakendimaterjali liikidele järgnevad klaas (20%), metall (8%) ja puit (6%).

Eeldades, et lähiaastatel jätkab Eesti majandus (SKP) mõõdukat kasvu võib prognoosida, et sarnaselt olmejäätmete tekkega ka pakendijäätmete kogus aastani 2020 kasvab. Pakendijäätmeid iseloomustab väike tihedus: olmejäätmete massist moodustavad nad umbes 30%, mahust aga kuni 60%. Kõige rohkem tekib paber- ja papp-pakendit, mis moodustab poole kõigest olmejäätmete koostises olevatest paberijäätmetest. Palju tekib ka klaas- ja plastikpakendeid. Klaaspakend moodustab peaaegu 100% olmejäätmete hulgas olevast

klaasist ja plastpakend 80% olmejäätmete hulgas olevast plastikust. Vähem tekib komposiit-, metall- ja puitpakendeid.

Pakendid ja nende kasutamisel tekkinud jäätmed on üheks olulisemaks aspektiks, millele on viimasel kümnendil jäätmehoolduse korraldamisel tähelepanu pööratud. Suurem osa pakendijäätmetest on ühekorrapakendid, mille taaskasutamise süsteem ei ole veel lõplikult välja kujunenud.

Pakendi ringlussüsteemi tegevust suunab kohalik omavalitsus oma haldusterritooriumil, arvestades tootjate ja turustajate ning tarbijate seisukohti. Omavalitsus määrab kindlaks oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete kogumisviisid.

2013. aastal koguti jäätmearuannete põhjal Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere vallas kokku 336 tonni erinevaid pakendijäätmeid, nendest 128 tonni ettevõtetelt ja 208 tonni majapidamistest.

Tulenevalt *Pakendiseaduse* paragrahvist 171 lõige 1 punkt 2 peab omavalitsuses asustustihedusega rohkem kui 500 elanikku ühel ruutkilomeetril olema vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 1000 meetri raadiuses. Punktist 3 tuleneb nõue, et omavalitsuse asustustihedusega alla 500 inimese ühe ruutkilomeetri kohta olema pakendikonteinerite arv üks kogumiskoht 500 elaniku kohta.

Valdadel on koostöölepingud pakendi kogumiseks MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsiooni (ETO),

Tootjavastutusorganisatsiooni OÜ (TVO), MTÜ Eesti Pakendiringlus.

Tabelis 10 on toodud erinevate organisatsioonide/ettevõtete poolt paigaldatud segapakendite konteinerite arvud Tamsalu, Väike- Maarja, Laekvere, Rakke valdades.

Tabel 10

Segapakendi vastuvõtukohtade/konteinerite arv valdades

Konteineri asukoht	Segapakendi konteinerite arv ja maht m ³
Tamsalu vald	
Assamalla	1 (1,5 m ³)
Porkuni	3 (1,5 m ³ , 1,1 m ³ ja 0,6 m ³)
Sääse alevik	1 (1,5 m ³), 1 (0,6 m ³)
Põdrangu	1 (0,6 m ³)
Uudeküla	1 (0,6 m ³)
Vajangu	2 (1,5 ja 2,5 m ³)
Tamsalu linn	7 (0,6 m ³); 3(1,5 m ³); 3 (2,5 m ³)

Väike-Maarja vald	
Simuna alevik	8(0,8 m ³)
Väike-Maarja alevik	2(2,5 m ³) ja 8 (0,8 m ³)
Kiltsi alevik	1 (0,8 m ³)
Vao	1 (0,8 m ³)
Triigi	1 (0,8 m ³)
Käru	1 (0,8 m ³)
Rakke vald	
Rakke alevik	3 (2,5m ³); 7 (0,8m ³); 1(1,5 m ³)
Salla	1 (2,5m ³)
Tammiku	1 (0,8m ³)
Emumäe	1 (0,8m ³)
Lahu	1 (0,8m ³)
Räitsvere (jäätmejaam)	1 (2,5m ³)
Laekvere vald	
Laekvere alevik	4 (1,5 m ³)
Muuga	1 (1,5m ³)
Paasvere	1 (1,5 m ³)
Venevere	1 (1,5 m ³)
Rahkla	1 (1,5 m ³)

8.5 Biolagunevad jäätmed

Nende tekkekoguseid saab hinnata kaudselt, keskendudes eelkõige biolagunevate jäätmete peamistele liikidele. Need on puidujäätmed, reoveesete, paber- ja pappjäätmed, olmejäätmetes sisalduvad biojäätmed, muud biolagunevad jäätmed.

Riikliku jäätmekava 2014-2020 kohaselt biolagunevad jäätmed moodustasid 2010. aastal olmejäätmetest ligikaudu 60% . Biolagunevatest jäätmetest omakorda moodustab ligikaudu poole (47%) paber- ja pappjäätmed. Ülejäänud osa moodustavad köögi- ja sööklajajäätmed ning aia- ja haljastusjäätmed. Nii võib öelda, et biojäätmed (köögi- ja sööklajajäätmed, aia- ja haljastusjäätmed) moodustavad kogu olmejäätmetekkest ligikaudu 30%.

Olemasoleva jäätmestatistika järgi ei ole võimalik hinnata täpselt Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere valdades tekkivate biolagunevate jäätmete kogust.

Lääne-Virumaal võtab biolagunevaid jäätmeid vastu MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus. Valdade lõikes on biolagunevate jäätmete hinnangulised kogused toodud tabelis 11.

Tabel 11
Biolagunevate jäätmete kogused valdades

Vald	Biolagunevate jäätmete kogus t/a
Tamsalu vald	518,72
Väike-Maarja vald	617,37
Rakke vald	225,54
Laekvere vald	204,74

8.5.1 Puidujäätmed

Puuokste ladustamise kohad on:

Tamsalu vallas – Tamsalu Reoveepuhastusjaama territooriumil Kaeva külas asuvalle kogumisplatsile.

Väike- Maarja vallas- Väike- Maarja alevikus Tehno 5 ja Simunas Platsi kinnistul (Rakke mnt ääres).

Rakke vallas – Rakke alevikus F.R.Faehlmanni tee 33 hoone taga olevale platsile.

Laekvere vallas – Salutaguse külas, Laekvere biopuhasti juures.

Puude oksad purustatakse ja kasutatakse hakkepuiduna.

8.5.2 Reoveesete

Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere valdades on kokku 10 reoveepuhastit.

Tamsalu vallas on kolm biopuhastit:

- Tamsalu reoveepuhastusjaamas reoveesete pressitakse ja antakse üle vastavat litsentsi omavale ettevõttele edasiseks käitlemiseks.
- Porkuni küla biopuhastiks on BIOCLEARE 60, mille reoveesete veetakse paakautoga Tamsalu reoveepuhastisse.
- Vajangu küla biopuhasti rekonstrueeriti 2013.a, tekkinud reoveesete pressitakse ja antakse üle vastavat litsentsi omavale ettevõttele edasiseks käitlemiseks.

Väike-Maarja vallas on kolm biopuhastit:

- Väike-Maarja biopuhasti MRP-1000, kus tekkinud reoveesete pressitakse ja antakse üle vastavat litsentsi omavale ettevõttele edasiseks käitlemiseks.
- Vao biopuhasti BIO-50, milles reoveesete tuuakse vajadusel paaktraktoriga Väike-Maarja biopuhastisse.
- Simuna biopuhasti on BIO 50, milles reoveesete tuuakse vajadusel paaktraktoriga Väike-Maarja biopuhastisse.

Rakke vallas on kaks biopuhastit:

- Kase reoveepuhasti, mis asub Rakke alevikus Kase tn lõpus. Reoveesete pressitakse ja antakse üle vastavat litsentsi omavale ettevõttele edasiseks käitlemiseks.
- Salla biopuhasti, mis asub Salla külas mõisa pargi taga. Reoveepuhastis reoveesette pressimist ei toimu.

Laekvere vallas on kaks biopuhastit:

- Muuga biopuhasti, milles reoveesette pressimist ei toimu
- Laekvere aleviku biopuhasti (Salutaguse küla), milles reoveesette pressimist ei toimu
- Moora küla biopuhasti on suletud ning reovesi pumbatakse Laekvere aleviku biopuhastisse

8.5.3 Paberi- ja papijäätmed

Paberi- ja papijäätmed moodustavad olmejäätmete hulgast keskmiselt ca 19%. Seejuures on ahikütte või kaminaga elamutes paberi osakaal väiksem ja kaugküttega elamutes suurem. Reaalselt tekkivad paberijäätmete hulgad on suuremad kui 19% olmejäätmetest, seda nii põletatava kui eraldi kogutava vanapaberi arvelt. Suur osa vanapaberist on taaskasutatav uue paberi tootmiseks, kui materjal puhta ja kuivana kokku koguda. Paberi-papi konteinerite arv ja suurused on toodud tabelis 12.

Tabel 12

Paber-papi vastuvõtukoht/konteinerid valdades

Konteineri asukoht	Paber-papi konteinerite arv ja suurus m ³
Tamsalu vald	
Vajangu	1 (2,5m ³), 2 (0,24 m ³)
Tamsalu linn	6 (0,6 m ³), 2 (0,24 m ³)
Sääse alevik	2 (0,24 m ³)
Väike-Maarja vald	
Simuna alevik	1 (2,5 m ³) ja 1(0,6 m ³)
Väike-Maarja alevik	4 (1,1 m ³) ja 2 (0,6 m ³)
Rakke vald	
Rakke alevik	3 (2,5 m ³)
Räitsvere (jäätmejaam)	1 (2,5 m ³)
Salla	1(2,5 m ³)
Laekvere vald	
Laekvere alevik	2 (2,5 m ³)
Muuga	1 (2,5 m ³)

Venevere	1 (0,6 m ³)
Rahkla	1 (0,6 m ³)

Paberi- ja papijäätmeid kogutakse eraldi Tamsalu linnas, Väike-Maarja, Rakke (Räitsvere küla) ja Simuna alevikes asuvates jäätmejaamades ning suuremate poodide ja asutuste juures.

2013. aastal koguti Keskkonnaagentuuri jäätmearuannete põhjal majapidamistest ning ettevõtetest kokku Tamsalu vallas 15 tonni, Väike-Maarja vallas 35 tonni, Rakke vallas 9 tonni ja Laekvere vallas 0,08 tonni paberit ja pappi. 2013a. Laekvere vallas kogutud paberi ja papi kogused on Keskkonnaagentuuri andmetes ebareaalsed, kuid koostajatel ei ole õigust ametlikke jäätmearuannete andmeid meelevaldselt muuta.

8.5.4 Muud biolagunevad jäätmed

Kompostitavad jäätmed moodustavad uuringute põhjal üle 40% segaolmejäätmetest (toidujäätmed ning haljastusjäätmed). Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere valdades võib nende osakaal jäätmete hulgas mõnevõrra erineda. Ühest küljest tekib ilmselt rohkem aia- ja haljastusjäätmeid, aga teisest küljest ei satu need kõik olmejäätmete konteinerisse, kuna eramajades on võimalus biolagunevaid jäätmeid oma krundil kompostida ja seda ka tehakse.

Haljastusjäätmetest saab eristada ühiskondlike hoonete ümbruse ja üldkasutatavate haljasalade (parkide) hooldamisel tekkinud haljastusjäätmed ja koduaedades tekkivad haljastusjäätmed. Ühiskondlike haljasalade hooldamisel tekkivate jäätmete käitlemisel on eesmärgiks suunata 80% ulatuses taaskasutusse (kompostida).

Eraldikogutud köögijäätmete suuremahuliseks edasiseks käitlemiseks käesoleval ajal võimalused puuduvad. Parimad võimalused lokaalseks taaskasutuseks on hajaasustuses ning eramajapidamistes, kus on võimalik komposteerimise teel taaskasutada suurem osa tekkivatest köögijäätmetest. Korterimajade puhul on eesmärgiks propageerida köögijäätmete liigiti kogumist, kui on loodud võimalus nende edasiseks käitlemiseks.

Koostööst Lääne- Virumaa jäätmekeskusega luua võimalused köögijäätmete käitluseks ja rakendada kogumissüsteem köögijäätmete kogumiseks, korterelamute juures. Siinkohal on siiski oluline märkida, et eraldi biojäätmete konteinerite paigaldamine toob elanikele kaasa hinnatõusu, mistõttu majanduslikult ei ole see mõttekas ja tasuv.

Hetkel on piirkonnas kompostimisväljakud Tamsalu vallas, mis asub Tamsalu reoveepuhastusjaama territooriumil Kaeva külas ning Väike-Maarja vallas Väike-Maarja jäätmejaama kõrval ja Simunas alevikus Platsi kinnistul. Rakke ja Laekvere valdadel puuduvad ametlikud kompostimisväljakud. Kompostimisväljakutele taotletakse nõuetelevastavad jäätmeload.

8.6 Ehitus- ja lammutusjäätmed

Igasugune ehitus- ja lammutustegevus toob kaasa jäätmete tekke. Ehitusjäätmeteks on näiteks lõhutud ja vigastatud materjalid, ehitusmaterjalide ülejäägid, pakendid jne. Potentsiaalselt

võivad ehitusjätmed sisaldada ka ohtlikke aineid nagu asbest, keemiliselt töödeldud puit jne. Ehitus- ja lammutusjätmeid sisalduvad tihti ka olmejätmete koosseisus.

Ehitus- ja lammutusjätmetega maapinna, sh aukude täitmine on lubatud üksnes Keskkonnaameti poolt väljastatud jäätmeloa või jäätmekäitleja registreerimistõendi alusel olenemata tööde mahukusest või jätmete kogusest.

Võib eeldada, et tekkivate ehitus- ja lammutusjätmete kogus on olulisel määral suurem kui ametlikus statistikas kajastub, kuna suur osa neist käideldakse segaolmejätmetena või taaskasutatakse kohapeal.

Tegelikkuses tekkivate ehitus- ja lammutusjätmete koguste kohta puudub ülevaade, valdades ehitusega tegelevad ettevõtted jäätmearuandeid valdavalt ei esita.

2013. aastal koguti ehituse ja lammutuse segaprahti jäätmearuannete põhjal:

- Tamsalu vallas ca 21 tonni
- Väike-Maarja vallas ca 29 tonni
- Rakke vallas ca 9 tonni
- Laekvere vallas ca 29 tonni

Ehitusjätmete tekke maht oleneb üldisest majandusseisust (investeeringute võimalused), konkreetsetest suurematest investeeringutest ja elanikkonna ostujõust.

Kogu tekkivat ehitus- ja lammutusjätmete kogust ei suunata kindlasti prügilasse, märkimisväärne osa neist taaskasutatakse või käideldakse muudel viisidel (näiteks kasutatakse kohapeal täitena, puitu kasutatakse kütusena, metall ning ohtlikud jätmed antakse üle käitlejatele).

8.7 Transpordijätmed

Transpordiga seotud jätmete (*edaspidi transpordijätmed*) all käsitletakse antud töös mootorsõidukite kasutamise ja hooldusega seonduvaid jätmeid. Antud jätmete puhul on valdavalt tegemist probleemsete jätmetega, sh. ohtlike jätmetega. Peamisteks antud valdkonnas tekkivateks jätmeteks on vanaõlid ning muud õlidega seotud jätmed, kasutatud akud, muud ohtlikud jätmed, vanarehvid, romusõidukid ning neist eemaldatud metallid, plastid jmt.

Peamisteks transpordijätmete tekkekohtadeks on autohooldustöökojad, autolammutuskojad ja transpordiettevõtted.

Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere valdades teostavad auto remondi- ja hooldustöid väiksemad ettevõtted ja FIE-d on:

Tamsalu vallas

- OÜ arTRock (mootorsõidukite hooldus ja remont) Uudeküla külas
- Telavero OÜ (autopesula, hooldus, remont) Koidu 13a Tamsalu linnas
- Everok Ehitus OÜ (auto hooldus ja remont) Vasara 17 Tamsalu linnas
- IVAS OÜ (sõiduautode hooldus ja remont) Vajangu külas
- Remgreivel OÜ (põllumajandus- ja metsatööstusmasinate paigaldus, tehnika hooldus ja remont) Säase alevikus

Väike-Maarja vallas

- Kaarma KT AS Ebavere autohooldus (mootorsõidukite hooldus ja remont) Ebavere külas
- FIE Tiit Haiba (mootorsõidukite hooldus ja remont) Jaama 7 Väike-Maarja alevikus
- Ebavere Suurtalu OÜ Väike-Maarja autolammutus (mootorsõidukite hooldus ja remont, lammutustöökoda) Tamsalu mnt 1 Väike-Maarja alevikus
- Clean Up OÜ (autopesula) Tehno 8, Väike-Maarja alevikus
- FIE Ain Sats (muruniidukite, trimmerite remont) Pikk tn 25 Väike-Maarja alevikus
- KJK Autoremont OÜ Pikk tn 34C Väike-Maarja alevikus
- Veermiku proff OÜ Aia tänaval Väike-Maarja alevikus

Rakke vallas

- FIE Elend Elbre (mootorsõidukite hooldus ja remont) Faehlmanni tee 23 A Rakke alevikus
- Vahurel OÜ (mootorsõidukite hooldus ja remont) Simuna mnt 10 Rakke alevikus
- FIE Kaimar Tälli (mootorsõidukite hooldus ja remont) Edru külas

Laekvere vallas

- FIE Margus Ojandu Karuvelti talu (rehvide remont ning müük) Paasvere külas

8.8 Ohtlikud jäätmed

Ohtlike jäätmeid tekib nii majapidamistes kui ettevõtetes.

Pandivere piirkonna valdasi iseloomustab eelkõige koguseliselt kuid ka sortimendilt vähene ohtlike jäätmete teke. Valdavalt on tegemist olmesfäärile iseloomulike ohtlike jäätmetega, spetsiifilisi tööstusprotsessides tekkivaid ohtlikke jäätmeid tekib vähe. Tamsalu, Väike-Maarja ja Rakke valdadest 2013. aastal jäätmejaamadest OÜ Kesto poolt kogutud ohtlike jäätmete koguhulgad on esitatud tabelis 13.

Tabel 13

		Tamsalu (t)		Väike- Maarja (t)		Rakke (t)
Muud orgaanilised lahustid	07 07 04*	0,054		0,040		-
Ohtlikke aineid sisaldav pakend	15 01 10*	0,163		0,418		-
Ohtlikke aineid sisaldav pühke-, filtrmaterjal	15 02 02*	-		0,051		-
Plastpakend	15 01 02	0,063		0,083		-
Pliiakud	16 06 01*	-		0,107		-

Fe-Ni akud	16 06 05	-		0,130		-
Klaas	20 01 02	7,272		3,992		6,512
Rõivad	20 01 10	-		15,452		-
Luminestsentlambid*	20 01 21*	0,164		0,071		0,084
Külmkapid	20 01 23 01*	-		-		1,643
Õli ja rasv	20 01 26*	0,562		-		-
Värvijäätmed	20 01 27*	3,787		8,301		
Ohtlikke osi sisaldavad telekommunikatsiooni infotehnoloogiaseadmed ja	20 01 35 03*	-		-		1,879
Patarei	20 01 33*	-		0,168		-
Plastid	20 01 39	0,048		0,185		-
Ravimid	20 01 98*	0,049		0,114		-
Suurjäätmed	20 03 07	36,742		14,030		-

Ohtlike jäätmete teke ja kogumine ettevõtetelt

Vastavalt jäätmeseadusele on ettevõtluses tekkinud ohtlike jäätmete kogumine ning üleandmine käitlejale ettevõtja kohustuseks. Ettevõtte võib vedada oma tegevuses tekkivad ohtlikud jäätmed omavahenditega käitlusettevõttele, kuid sellisel juhul peab ettevõtjal olema ka vastav jäätmeluba. Enamlevinuks ning ettevõtjale valdavalt mugavamaks mooduseks on ka transporditeenuse ostmine käitlejatelt.

Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere valdades tegutsevad ettevõtted annavad käitlemiseks peamiselt mitmesuguseid vanaõli jääke ja muid õlidega seonduvaid jäätmeid ning akusid ja päevavalguslampe. Ettevõtetes tekkivate ja käitlemiseks üleantavate ohtlike jäätmete koguste kohta puudub usaldusväärne statistika.

Ohtlike jäätmete teke ja kogumine elanikkonnalt

Elanikkonna poolt tekitatavad olmejäätmed sisaldavad alati ka teatavat osa ohtlike jäätmeid, hinnanguliselt sisaldavad olmejäätmed 1% ohtlike jäätmeid. Jäätmete ohtlikkuse vähendamiseks on väga oluline eraldada tekkivad ohtlikud olmejäätmed mitteohtlikest ning tagada nende keskkonnaohutu käitlemine.

Elanikkond saab tekkinud ohtlikke jäätmeid tasuta ära anda:

- Tamsalu jäätmejaamas (Raudtee tn 4, Tamsalu linn).
- Väike-Maarja jäätmejaamas (Tehno tn 5, Väike-Maarja alevik)
- Simuna jäätmejaamas (Pargi tn 1, Simuna alevik)
- Rakke jäätmejaam (Siili, Räätsvere külas)
- Laekvere alevik, Salutaguse tee 2 ohtlike jäätmete konteiner.

Tamsalu, Väike-Maarja ja Simuna jäätmejaamas ei saa ettevõtte ära anda ohtlikke jäätmeid. Korralduslikult ei ole selline tegevus lubatud (ettevõtluses tekkinud ohtlikud jäätmed tuleb anda üle ohtlike jäätmete käitlemise litsentsi omavale ettevõttele, tekkivad kulud tuleb kanda jäätmetekitajal).

Lääne-Virumaal on ettevõtetel võimalus jäätmeid viia Lääne-Viru Jäätmekeskusesse või tellida teenus vastavat jäätmeluba omavalt jäätmekäitlejalt.

Vastavalt vajadusele korraldatakse Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere valdades ka ohtlike jäätmete kogumisringe.

Patareide kogumine

Pandivere piirkonna valdades on välja arendatud ka patareide kogumiskohtade võrgustik, kuigi elanikkond ei ole aldis neid kasutama. Patareide kogumiseks on kauplustes vastavad kogumiskohad, samuti on olemas kogumiskastid jäätmejaamades, haldushoonetes ja haridusasutustes.

Riiklikul tasandil on eesmärgiks kantavate patarei ja akujäätmete kogumise osakaal jäätmete kogumassist 45% 2016. aastaks.

9. TAMSALU, VÄIKE-MAARJA, RAKKE ja LAEKVERE VALDADE JÄÄTMEKÄITLUSE KAVANDAMINE JA EESMÄRGID

Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere valdade ühiste jäätmekäitluse eesmärkide seadmisel on lähtutud Riigi jäätmekavast 2014-2020. Tamsalu, Väike-Maarja Rakke ja Laekvere valdade (edaspidi PAIK piirkonna) jäätmehoolduse peamine eesmärk on loodusvarade säästlik kasutamine ja jäätmetekke vähendamine (loodusvarade säästev kasutamine, jäätmetekke vältimine ja taaskasutuse suurendamine). Peamiseks vahendiks taaskasutuse suurendamisel on jäätmete maksimaalne sorteerimine tekkekohas, mis tagab jäätmematerjali parima kvaliteedi. Jäätmekäitluse eesmärkide saavutamiseks rakendatakse järgmisi meetmeid:

- jäätmehoolduse korraldamise pikaajaline planeerimine ja koostöö teiste organisatsioonidega ;
- korraldatud jäätmeveo koordineerimine;
- jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine;
- jäätmehoolduse infrastruktuuri arendamine;
- elanike keskkonnateadlikkuse tõstmine ja järelevalve tõhustamine.

9.1 Jäätmehoolduse korraldamise pikaajaline planeerimine ja koostöö teiste organisatsioonidega

PAIK piirkonna probleemid:

- Paljude elanike seas on levinud jäätmete põletamine igal aastaajal.
- Jäätmete omavoliline mahapanek metsa alla ja tühermaadele.
- Jäätmete matmine.
- Nõrk koostöö MTÜga Lääne-Viru Jäätmekeskus.

Oluline on jäätmehooldust reguleerivate õigusaktide – jäätmekava, jäätmehoolduseeskiri, korraldatud jäätmeveo rakendamise kord ja jäätmevaldajate registri järjepidev ajakohastamine. Samuti on oluline keskkonnajärelevalve tõhus töö ning koostöö Keskkonnainspektsiooniga.

MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus on Lääne-Viru maakonna omavalitsuste poolt loodud mittetulundusühing maakondliku jäätmekeskuse väljaehitamiseks (aadressiga Vinni vald, Piira küla) ning maakonna

jäätmekäitluse koordineerimiseks. Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere valdade ja MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus koostööd annab tõhustada mitmeti: PAIK piirkonna jäätmejaamade arendamisel, elanikkonna jäätmekäitlusalasel teavitamisel (koolitused, infovoldikud, kampaaniad jne), biolagunevate jäätmete kogumisvõrgustiku loomisel jne.

9.2 Korraldatud jäätmeveo koordineerimine

PAIK piirkonna probleemid:

- Korraldatud olmejäätmeveoga ei ole liitunud kõik piirkonna majapidamised ja seega on mitmetes majapidamistes olmejäätmete vedu korraldamata.
- Hajaasustus tekitab probleeme, küldes elavad mõned üksikud inimesed ja juurdepääs majapidamistele on halb (halvad teeolud).
- Küldes ühiskonteinerite kasutamise võimalused piiratud.

Korraldatud jäätmeveo perioodi lõppemise ajaks tuleb läbi viia teenuste kontsessioon , mille käigus valitakse järgmiseks perioodiks jäätmevedaja, et tagada katkematu korraldatud jäätmevedu.

PAIK piirkonna vallad ei ole rahul senise M-Eksperdi jäätmeregistri teenusega, seega on vajalik soetada kaardipõhine jäätmeregister.

PAIK piirkonna külad, kus on halvad teeolud ning prügivedu on raskendatud või üldse puudub, on vaja korraldada jäätmete vedu teisiti, nt elanikud toovad jäätmed piirkondlikku jäätmejaama või paigaldatakse küldesse ühine jäätmekonteiner jms.

9.3 Jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine

PAIK piirkonna probleemid:

- Pakendite avaliku kogumisvõrgustiku halb kvaliteet, kogumiskohtades ei ole võimalik ära anda kõiki liiki pakendijäätmeid. Konteinerid ei ole enamasti mõeldud suuremate papp ja kartong pakendite, suurte klaaspurkide jne äraandmiseks- avad väikesed.
- Liigiti kogutud jäätmete (paber ja pakend) kogumisvõrgustik ei ole piisav. Külades elavate inimeste jaoks jäävad konteinerid mugavustsoonist-kaugele.
- Probleemiks on biolagunevate jäätmete kogumine ja kompostimine- plats on olemas, kuid komposti valmistamiseks puuduvad seadmed.
- Probleemiks on biomuda käitlemine ja edasine taaskasutamine (kuna piirkond nitraaditundlikul alal, on selle kasutamine raskendatud).

1. jaanuarist 2015 peab kohaliku omavalitsuse üksus korraldama vähemalt paberi-, papi-, metalli-, plasti- ning klaasijäätmete liigiti kogumise.

Eesmärgiga suunata pakendijäätmed võimalikult suures ulatuses taaskasutusse, tuleb elanikele tagada võimalused pakendijäätmete mugavaks üleandmiseks. Selleks tuleb jätkata koostööd pakendeid liigiti koguvate organisatsioonidega (konteinerid, pakendikotiteenus) ning vaadata kriitiliselt üle pakendijäätmete kogumismahutite asukohad.

Vähendamaks biolagunevate jäätmete s.h biojäätmete hulka prügilasse ladestavates olmejäätmetes, tuleb jätkata paberi- ja kartongijäätmete kogumist korraldatud jäätmeveo raames ja avalike kogumismahutite kaudu.

9.4 Jäätmehoolduse infrastruktuuri arendamine

PAIK piirkonna probleemid:

- Tamsalu, Väike-Maarja ja Rakke vallas on olemas toimivad jäätmejaamad. Laekvere vallal puudub jäätmejaam, kuid ehitamiseks on maa-ala olemas (Rahkla tee 8 kat. tunnus 38101:003:0075, pindala 780m²) ning vajadusel võib osta juurde kõrval asuva krundi (Töökoja tee, kat. tunnus 38101:003:0006, pindala 699 m²). Selleks, et soodustada Laekvere vallas jäätmete liigiti kogumist on vaja välja ehitada, kas jäätmejaam või jäätmete kogumispunkt.
- Tamsalu, Väike-Maarja ja Rakke valdade jäätmejaamade paremaks toimimiseks on vajalikud arendustööd järgmised:
 - jäätmekonteinerite soetamine,
 - konteineritele varjualuste ehitamine,
 - vajadusel suurendada jäätmejaamades vastuvõetavate jäätmeliikide nimekirja, et soodustada jäätmete taaskasutusse võtmist,
 - võimalusel pikendada jäätmejaamade lahtiolekuaegasid,
 - Tamsalu ja Rakke jäätmejaama autokaalu soetamine ja paigaldus.
- Tamsalu, Väike-Maarja ja Simuna kompostimisväljakute paremaks toimimiseks on vaja komposti segamiseks vajaliku tehnika või kompaktkomposter (nt BACKHUS DC 50) soetamine.

- Suuremates keskustes (va Väike-Maarja) puuduvad jäätmemajad. Rajada taaskasutatavate jäätmete kogumiseks jäätmemajad järgmistesse asulatesse: Tamsalu linn, Simuna alevik, Kiltsi alevik, Triigi ja Vao külad, Rakke aleviku keskväljakule, Laekvere ja Muuga keskustesse (jäätmemajad on taaskasutatavate jäätmete kogumispunktid, kus hoone kolmel küljel on avad, kust saab jäätmeid sisse panna).
- Kompostimisväljakud Rakke valda Rakke alevikku Simuna tee 1e (pindala ca 1700m²) ja Laekvere valda Salutaguse külasse Laekvere biopuhasti juurde.

9.5 Elanike keskkonnateadlikkuse tõstmine ja järelevalve tõhustamine

PAIK piirkonna probleemid:

- jäätmekäitlusala statistika ei vasta tegelikkusele, st ei anna selget ülevaadet, mis tegelikult jäätmehoolduses toimub;
- kõik lepinguga tegutsevad ettevõtted peaksid ka KOVle info edastama;
- elanike jäätmealased teadmised on väga väikesed, rohkem tuleks tegeleda teavitustööga.

Jäätmekavaga püstitatud eesmärkide elluviimine eeldab jätkuvalt elanike kaasamist ja vastavat selgitustööd.

Pideva selgitustöö ja teavitamise aluseks on eesmärgistatud info edastamine, info edastamise viisideks on kohalikud ajalehed, kuulutused, viidad, bukletid, internet. Kuna interneti kasutamine on osade sihtgruppide hulgas eeldatavalt piiratud, siis on informatsiooni vajalik dubleerida ka paber kandjal.

Selgitustöö kavandamisel on oluline arvestada ka sihtgrupist tulenevate asjaoludega. Soovitav oleks läbi viia erinevaid kampaaniaid erinevatele sihtgruppidele, arvestades näiteks vanust (täiskasvanud, noored) ja asustust/elukohta (eramajad, korterelamud). Selgitustöö läbiviimisel tuleb arvestada, et sihtgruppi ei koormataks antava infoga üle, jagatav info peaks olema lihtsalt mõistetav, samas peab olema viide spetsiifilise teabe kättesaadavuse kohta.

Teavitustöö tegemiseks on võimalik finantseerimist leida ka väljaspool Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere valdade eelarvet (KIK). Asjakohane oleks kaasata ka kohalikke ettevõtjaid.

PAIK piirkonna valdade infolehtedes ja internetis peavad regulaarselt ilmuma jäätmekäitlusteemalised artiklid.

Uued võimalikud jäätmekäitluse alased elanikkonna kaasamise võimalused oleksid järgmised:

- kooliõpilaste keskkonnateadlikkuse tõstmine läbi õppekursioonide korraldamise jäätmekäitluskohtadesse;
- õppepäevad koolides, lasteaedades, joonistusvõistlused, esseed jne;
- TVO-de jäätmete sorteerimist ja käitlemist käsitlevate õppeloengute pidamine koolides ja vajadusel ka lasteaedades;
- jäätmekäitlusrajatise ja üleandmisvõimalusi tutvustavate voldikute levitamine lisaks linnavalitsusele ka teistes kohalikes kogunemiskohtades.

Teadlikkuse tõusu saab kiirendada ka järelevalve tõhustamise kaudu. Jäätmekäitluse üle teostavad järelevalvet Keskkonnainspeksioon ja tema piirkondlikud osakonnad ning valdade ühine järelevalveinspektor. Keskkonnajärelevalve seaduse järgi on ka kohalik omavalitsus järelevalveasutus, millel on oma territooriumil Keskkonnainspeksiooniga samasugused õigused ja kohustused.

Järelevalve tõhustamise abinõud on järgmised:

- parem koostöö Keskkonnainspeksiooni ja omavalitsuse vahel;
- jäätmetekitajate jäätmearuande kohustus;
- avalikkuse kaasamine risustamisest ja jäätmete seadusevastasest ladestamisest teatamisele.

10. JÄÄTMEKAVA RAKENDAMISEGA KAASNEV KESKONNAMÕJU

Jäätmeseaduse kohaselt on jäätmehoolduse arendamine oma haldusterritooriumil kohaliku omavalitsuse üks ülesannetest. Jäätmekavas püstitatud eesmärkide realiseerimine on kindlasti positiivse mõjuga ümbritsevale keskkonnale, kuna kavas loetletud tegevused aitavad korrastada jäätmekäitlust, suurendada jäätmete sortimist ja taaskasutust, vähendada prügilasse ladestatavate jäätmete koguseid, seega ka ohtlike jäätmete sattumist keskkonda.

Järelevalve tõhustamise, korraldatud jäätmeveo toimimise ja sihipärase teavitustööga on võimalik vähendada prügi omavoliliste mahapaneku kohtade tekkimist ja muud seadusevastast jäätmete kõrvaldamist, nagu näiteks jäätmete põletamist, samuti matmist.

Tähtis on pakkuda elanikele liigiti kogutud jäätmete üleandmiseks mugavamaid võimalusi jäätmemajade ehitamise, uue Laekvere jäätmejaama/kogumispunkti ning Laekvere ja Rakke kompostimisväljakute rajamise kaudu, mis suurendab jäätmete liigiti kogumist ja vähendab ladestatavate jäätmete hulka, st koormust keskkonnale.

10.1 Jäätmekäitluses vajamineva loodusvara mahu hinnang

Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere valdades ei ole praegusel hetkel ühtegi töötavat prügilat ega teadaolevat jääkreostuse objekti, mille sulgemisel ja likvideerimisel võiks oluliselt kuluda loodusvarasid. Vähesel määral võib loodusvarasid kuluda omavoliliste prügi mahapanekukohtade likvideerimisel ja uute jäätmekäitluskohtade rajamisel (jäätmejaam, kompostimisplats, pinnasetäitekoht jne.) Vajaminevat loodusvarade mahtu ei saa hetkel täpselt hinnata, see selgub konkreetsete tegevuste kavandamise ja projekteerimise käigus.

11. TAMSALU, VÄIKE-MAARJA, RAKKE ja LAEKVERE VALDADE ÜHISE JÄÄTMEKAVA 2015-2020 TEGEVUSKAVA

11.1 Tegevuskava ja rahastamine

Jäätmeseaduse alusel toetatakse jäätmehoolduse arendamist jäätmete keskkonda viimise eest makstavast saastetasust.

Jäätmeseadus sätestab põhimõtted, et jäätmekäitluse kulud kannab jäätmetekitaja, korraldatud jäätmeveoga liitunud jäätmevaldaja tasub jäätmeveo teenustasu, mis peab katma jäätmekäitluskohtade rajamis-, kasutamise-, sulgemise- ja järelhoolduskulud ning jäätmete veokulud. Keskkonnapoliitika põhimõte “saastaja maksab” ja “tootja vastutus” tähendab sisuliselt seda, et jäätmekäitluse kulud maksab kinni lõpptarbija.

PAIK piirkonnas jäätmekäitluse finantseerimine toimub järgmiselt: ettevõtted maksavad ise kõikide tekitatud jäätmete käitlemise eest, kaasa arvatud ohtlike jäätmete eest. Korraldatud jäätmeveo korral on jäätmevedaja lepingupartneriks elanikud, ettevõtted/asutused, kohalik omavalitsus, kortermajade puhul haldusasutus või korteriühistu.

Valdade eelarvetest kaetakse järgnevad kulud:

- jäätmejaamade opereerimisega seotud kulud;
- ohtlike jäätmete, suuremõtmeliste jäätmete ja ehitusklaasi käitlemisega seotud kulud; Väike-Maarja vallas võetakse vastu ka ehitusjäätmeid, vanu riideid ja jalanõusid;
- omavoliliselt ladestatud prügikoristamise kulud;
- jäätmekogumiskampaaniatega seotud kulud.

Võimalikud muud finantseerimisallikad on:

- abiraha taotlemine erinevatest fondidest (SA Keskkonnainvesteeringute Keskus ja EL struktuurifondid);
- tootja vastutus;
- jäätmetekitajate poolt makstav teenustasu;
- saastetasu.

Tabelis 14 on väljatoodud PAIK piirkonna 2014 valdade eelarvetes kajastunud kulud ja tulud jäätmekäitlusele eurodes.

Tabel 14

	Kulud	Tulud
Tamsalu vald	14603	2790
Väike-Maarja vald	16 015	5 197
Rakke vald	4 222	0
Laekvere vald	2820	0

Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke, Laekvere valdade jäätmekava 2015-2020 tegevuskava.

Eesmärk: jäätmete ladestamise vähendamine, jäätmete taaskasutamise suurendamine ning tekkivate jäätmete ohtlikkuse vähendamine.

Nr	Tegevus	Täitjad	Täitmis- periood	Rahastamis- allikad	Maksumus
----	---------	---------	---------------------	------------------------	----------

Meede 1. Jäätmehoolduse korraldamise pikaajaline planeerimine ja koostöö teiste organisatsioonidega

1.1	Väike-Maarja, Tamsalu, Rakke, Laekvere valdade jäätmehooldust reguleerivate õigusaktide kehtestamine ja ajakohastamine	KOV	Vastavalt vajadusele	KOV eelarve	tegevuskulu
1.2	Koostöö Lääne-Viru jäätmekeskusega ja teiste jäätmekäitlusorganisatsioonidega	KOV	Vastavalt vajadusele	KOV, MTÜ PAIK, äriühingud	tegevuskulu

Meede 2. Korraldatud jäätmeveo koordineerimine

2.1	Korraldatud jäätmeveo teenuse osutaja leidmiseks teenuste kontsessiooni korraldamine	KOV, MTÜ Roheline Paik	2016	KOV eelarve	tegevuskulu
2.2	Uue jäätmeregistri soetamine	KOV, MTÜ Roheline Paik	2015	KOV eelarve	1)Jäätmeregistri soetamiskulu: -Tamsalu 1920€ ja Väike-Maarja 1920€ -Rakke 1560€ ja Laekvere 1560€ 2)Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere valdades igakuine jäätmeregistri hoolduskulu 60€/kuus

Meede 3. Jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine

3.1	Pakendijäätmete kogumismahutite paigaldamine elanikele ligipääsetavatesse kohtadesse	KOV, pakendiorganisatsioon	vastavalt vajadusele ja võimalustele	pakendiorganisatsioon	ei ole teada
3.2	Paberi/kartongi kogumise jätkamine korraldatud jäätmeveo raames	KOV, jäätmevedaja	Alates 2016.a. pidev	KOV, jäätmevaldaja	Vastavalt hinnakirjale
3.3	Ohtlike jäätmete kogumiskampaaniate korraldamine	KOV	vastavalt vajadusele	KOV, SA KIK,	1) Tamsalu 3000€/a 2) V-Maarja 3000€/a

			ja võimalustele		3) Rakke 1500€/a 4) Laekvere 1500€/a
3.4	Kampaaniate korraldamine (vanapaberi kogumine haridusasutustes, tee- ja metsaaluste koristamine jne)	KOV	pidev	KOV	ei ole teada
3.5	Suurjäätmete (mööbel jms) kogumine elanikelt ja käitlemine	KOV	pidev	KOV, SA KIK	1) Tamsalu 6000€/a 2) V-Maarja 6000€/a 3) Rakke 2000€/a 4)* Laekvere 2000€/a
3.6	Asbesti sisaldavate jäätmete (sh eterniit) kogumine ja käitlemine	KOV	pidev	KOV, SA KIK	1) Tamsalu 10000€/a 2) V-Maarja 10000€/a 3) Rakke 2000€/a 4)*Laekvere 2000€/a

Meede 4. Jäätmehoolduse infrastruktuuri arendamine

4.1	Laekvere jäätmejaama/kogumispunkti rajamine	KOV	Vastavalt võimalusele	KOV, SA KIK	selgub hanke tulemusel
4.2	Aia- ja haljastusjäätmete vastuvõtuplatsi rajamine Rakke ja Laekvere vallas	KOV	vastavalt võimalusele	KOV, SA KIK	selgub hanke tulemusel
4.3	Kompostimisväljakute arendamine, vajaliku tehnika soetamine Tamsalus, Väike-Maarjas ja Simunas	KOV	Vastavalt võimalusele	KOV, SA KIK, fondid	selgub hanke tulemusel
4.4	Jäätmemajade rajamine suurematesse keskustesse	KOV	Vastavalt võimalusele	KOV, SA KIK, fondid	selgub hanke tulemusel
4.5	Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Simuna jäätmejaamade arendamine (Tamsalu ja Rakke jäätmejaamadesse kaalude soetamine)	KOV, KIK	Vastavalt võimalusele	KOV, SA KIK, fondid	selgub hanke tulemusel

Meede 5. Seire- ja järelvalvesüsteemi tõhustamine

5.1	Kontrolli tõhustamine jäätmehoolduses	KOV	pidev	KOV	tegevuskulu
-----	---------------------------------------	-----	-------	-----	-------------

5.2	Jäätmevaldajate registri täiendamine, ajakohastamine	KOV	pidev	KOV	tegevuskulu
-----	--	-----	-------	-----	-------------

Meede 6. Elanike keskkonnateadlikkuse tõstmine

6.1	KOV-ide kodulehel jätmealase info ajakohastamine	KOV	pidev	KOV	tegevuskulu
6.2	Jätmealase info avaldamine KOV-ide vallalehtedes	KOV	Pidev	KOV	tegevuskulu
6.3	Jätmealaste infomaterjalide ja infopäevade koostamine ja infopäevade korraldamine	KOV	2016	KOV, SA KIK	tegevuskulu
6.4	MTÜ Lääne-Viru jätmekeskus tutvustus KOV-ide vallalehtedes	KOV, Lääne-Viru jätmekeskus	2015	KOV	tegevuskulu
6.5	Jätmete sorteerimise ja taaskasutuse teavituskampaaniate läbiviimine haridusasutustes	KOV, TVO-d	Vastavalt vajadusele	KOV, SA KIK	tegevuskulu

*Laekvere jätmejaama valmimisel hakatakse regulaarselt Laekvere vallas vastu võtma suurjäätmeid ja asbesti jäätmeid.

KOKKUVÕTE

Riikliku jäätmekava strateegiline eesmärk on jäätmehierarhia põhimõtte rakendamine järgmises prioriteetsuse järjekorras:

- 1) jätmete tekke vältimine;
- 2) jätmete korduskasutuseks ettevalmistamine;
- 3) jätmete ringlusesse võtmine;
- 4) jätmete muu taaskasutamine;
- 5) jätmete kõrvaldamine.

Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere valdade jäätmekava 2015- 2020 koostamise juures on arvestatud hetkel kehtivatest seadusandlikest aktidest tulenevate nõuete ja

kohustustega. Lisaks on arvestatud riiklikul tasemel sisseviidud jäätmekäitlusalaste muudatustega, eeskätt *riigi jäätmekavast* ja *jäätmeseadusest* ning *pakendiseadusest* lähtuvalt.

Jäätmekavas seatud eesmärkide täitmiseks on oluline elanike keskkonnateadlikkuse tõstmine ja sortimisharjumuste juurutamine ning jäätmete kohtsorteerimise edendamine, sorteeritud jäätmete üleandmisvõimaluste loomine, taaskasutuse suurendamine ning järelevalve tõhustamine jäätmekäitluse üle. Kontrolli aitab tagada võimalikult suure hulga jäätmevaldajate haaratus üldisesse jäätmekäitlussüsteemi ehk korraldatud jäätmeveo rakendamine. Jäätmekava elluviimine aitab korrastada jäätmekäitlust, suurendada jäätmete sortimist ja taaskasutust ning vähendada prügilasse ladestatavate jäätmete koguseid ja seeläbi ka ohtlike jäätmete sattumist keskkonda. Käesolevas jäätmekavas püstitatud eesmärkide realiseerimisel on kindlasti positiivne mõju ümbritsevale keskkonnale.